

Vansauskas M. 6-15-96
4239 Elm Ave
Lyons IL 60534-1429

SECOND CLASS USPS 157-580

LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
HEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
XX DECEMBER - GRUODŽIO 21, 1995 Nr. 47

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

*Sveikiname mūsų ištikimus skaitytojus ir duosnius rėmėjus, suprantančius lietuviškos spaudos svarbą. Dėkome tiems, kurių kūryba turtingai užpildo šio laikraščio puslapius. Branginame tuos, kurie atkakliu darbu užtikrina šio savaitraščio tolimosios išlikimą. Vistems linkime linksmų Šv. Kalėdų ir sveikų, laimingų bei išvairių Naujų Metų.
Jūsų DIRVA ir jos leidėja VILTIES Draugija*

Mieli Broliai, Sesės!

Prie Kūčių stalo lauždami kalėdaitį, atsiprašę vieni kitų už metų bėgyje padarytas skriaudas, vyksime į šventoves su viso pasaulio krikščionimis pagarbinti Dievo Sūnų, tapusių mūsų Išganytojų ir Brolių.

Kalėdas švenčiame ne vien mes krikščionys. Kalėdos yra universali visos žmonijos meilės ir vilties šventė. Dievo Sūnaus įsijungimą į žmonijos istoriją savo būdu švenčia visas pasaulis. Net žmonės, save laiką netikinčiais, šią dieną stengiasi būti geresni, vienu ar kitu būdu nori išreikšti meilę savo artimui; pasikeičia sveikiniai ir dovanomis; aplankomi ligoniai bei vieniši seneliai; aukojama labdaringsoms organizacijoms; maitinami benamiai; karų metu padedami ginklai.

Jei žmonės, net ir nepažįstą Kristaus, jo gimtadienį stengiasi būti geresni, pajėgia išeiti iš savo siaurų asmeninių interesų akiračio, ar tai neliudija ontologinio ryšio tarp Kristaus ir tvarinijos, apie kurį kalba šv. Raštas: "Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos tvarinijos pirmgimis... visa sutverta per jį ir jam" (Kor. I,15-16) ir didžiojo Bažnyčios daktaro šv. Au-

gustino teigimo, jog kiekviena siela iš prigimties yra krikščioniška? Visa tai mums teikia vilties sulaukti dienos, kada visi galėsime kreiptis į Dievą "Tėve Mūsų" malda.

"Pasaulis išgyvena gilią transformaciją. Progų taikai, susitaikinimui ir ekonomiam vystymuisi matome tose pasaulio dalyse, kuriose vargiai tai galėjome pastebėti prieš keletą metų," kalbėjo popiežius Jonas Paulius II Jungtinėse tautose š.m. spalio 5 d.

Šią vasarą teko apsilankyti Rusijos lietuvių bendruomenėse bei dalyvauti Rusijos ir Kazakstano vyskupų konferencijoje. Du dalykai paliko gilią įspūdį: susitikimas su Maskvos lietuvių mokyklos "Šaltinėlis" mokiniais ir vakarų kraštų pagalba sovietinės sistemos suluošintam žmogui.

Maskvos lietuviukai, pasveikinę mus giesmėmis, dainomis bei tautinių šokių pyne, įteikė savo pačių sukurta dovaną – 4 pėdų ant 3-jų piešinį – didžiulį, plačiai išsišakojusį ir autografais papuoštą medį, taip vaizdžiai išryškinantį tautinį solidarumą: nors po visą pasaulį išsisklaide, tačiau esame gyvūniniai susijungę su tautos kamieniu – Lietuva.

Novosibirske, tremtinių sostinėje, vykusio Rusijos ir Kazakstano vyskupų konferencija, kurioje dalyvavo Europos ir Amerikos atstovai, paliudijo, kaip veiklus yra krikščioniškas solidarumas šioje post-komunistinėje eroje (162 kunigai misionieriai iš 17 kraštų bei 193 seselės vienuolės aukoja savo gyvenimą, kad padėtų dvasiniais ir moraliniais suluošintam žmogui suprasti savo didingumą bei asmeninį įnašą bendruomenės gyvenime; kad pagelbėtų jiems surasti Dievą ir jame atpažinti mus mylintį, mūsų gėrbėviu besirūpinantį Tėvą. Misionierius išlaiko bei visą Rusijoje ir Kazakstane atsikuriančios Bažnyčios religinę, socialinę ir kultūrinę veiklą finansuoja milijoninėmis aukomis vakarų kraštų pasauliečiai krikščionys.

Mieli Broliai, Sesės, su nuoširdžiu dėkingumu švėskime 1995-ji Kristaus gimtadienį, su krikščioniška viltimi sutikime Naujuosius 1996 metus!

Nuoširdžiai Jūsų Kristuje
Vysk. Paulius A. Baltakis,
O.F.M.

ANTRASIS NATO PLĖTIMOSI TARPSNIS

Eivys Radvila

Praėjusį antradienį šešiolikos NATO priklausančių valstybių užsienio reikalų ministrai nutarė, kad nuo šiol prasideda antrasis NATO plėtimosi tarpsnis. Jo metu bus tariamasi su šalimis, norinčiomis tapti santarvės narėmis, plečiami tarpusavio kariniai ryšiai pagal programą "Bendradarbiavimas taikos labui", svarstomi NATO sąrangos pakitimai, ruošiantis organizaciją plėsti.

Tai reiškia, kad iki 1997 metų nebus apsispręsta, kurioms Vidurio Europos valstybėms ir kada bus leidžiama įstoti į Šiaurės Atlanto santarvę. Nutarta nekaitinti aistrų ir palaukti, kol baigsis parlamento bei prezidento rinkimų kampanijų šurmulyje Rusijoje, o taip pat palaukti prezidento rinkimų išdavų JAV.

Tokią įvykių raidą apžvalgininkai vertina kaip didelį Rusijos laimėjimą. Ši branduolinė galybė visą laiką labai ryžtingai prieštaravo NATO plėtimuisi į Rytus, nevengdama netgi atvirų grasinimų. Ypač aštriai Rusija pasisako prieš galimą Baltijos valstybių ir Ukrainos narystę NATO.

Kaip bebūtų keista, kartu su Rusija, Briuselyje priimtais sprendimais patenkinti ir Lie-

tuvos diplomatai. Tačiau jų pasitenkinimo priežastis visai kita. Pasak užsienio reikalų ministro P. Gylio, per pastaruosius metus Lietuva pasiekė diplomatinę laimėjimą, kad ji, o taip pat kitos Baltijos valstybės, pradėtos vertinti vienodai su geriausiai atrodančiomis Vidurio Europos valstybėmis. Visos jos dalyvauja karinių ryšių su NATO programoje "Bendradarbiavimas taikos labui" bei Vakarų Europos sąjungos veikloje, yra pasirašę asocijuotos narystės Europos Sąjungoje sutartis, jau priimtos į Europos Tarybą.

P. Gylys mano, kad paskelbimas sąrašo, kada ir kurios valstybės galėtų tapti NATO narėmis, susilpnintų Lietuvos padėtį. Mat numatoma, kad pirmiausia į NATO įstotų Čekija, Lenkija, Vengrija ir tik gerokai tolimesnėje ateityje, pačioje paskutinėje vietoje galbūt ir Baltijos valstybės. Anot ministro, toks valstybių suskirstymas leistų Rusijai galvoti, kad Vakarai palieka Baltijos šalį "pilkojoje", t.y. iš tikrųjų Rusijos įtakos zonoje.

Lietuvos diplomatai pa-

(Nukelta į 7 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVA SVEIKINA SUTARTĮ DĖL TAIKOS.** Lietuva sveikina Paryžiuje pasirašytą sutartį dėl taikos buvusioje Jugoslavijoje, kuri sudaro prielaidas užbaigti karą ir užtikrinti saugumą bei stabilumą regione.

Lietuva nuosekliai pasisakė už taikų konflikto sureguliaciją ir konstruktyvų visų suinteresuotų pusių dialogą. Konkretus Lietuvos indėlis buvo Lietuvos taikdary dalyvavimas Jungtinių Tautų taikos palaikymo misijose Kroatijoje.

Lietuva yra suinteresuota prisidėti prie realaus taikos susitarimo įgyvendinimo. Lietuvos kariuomenės būrys ruošiasi dalyvauti NATO vadovaujamose daugianacionalinėse taikos įgyvendinimo pajėgose Bosnijoje.

Taikos įgyvendinimas turi būti lydimas politinių priemonių ir humanitarinės bei ekonominės paramos karo nukentėjusioms valstybėms. Lietuva yra suinteresuota dalyvauti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos misijoje Bosnijoje ir Hercegovinoje, organizuojant laisvus rinkimus, atkuriant demokratines institucijas ir užtikrinant žmogaus teises.

Lietuvos užsienio reikalų ministerija, siekdama užmegzti ryšius dvišalių sutarčių pagrindu su buvusios Jugoslavijos valstybėmis, pasiūlė Kroatijos bei Bosnijos ir Hercegovinos Užsienio reikalų ministerijoms pradėti derybas dėl ekonominio ir prekybinio bendradarbiavimo sutarčių sudarymo. Tai įgalintų Lietuvą plėtoti abipusiai naudingus ryšius ir prisidėti prie šių valstybių atstatymo ir integracijos į tarptautinę ekonominę erdvę.

• **NETEKDAMA B. GENZELIO, LDDP FRAKCIJA SEIME GALI PRARASTI DAUGUMĄ.** Gruodžio 11 dieną išstojęs iš Lietuvos demokratinės darbo partijos Bronius Genzelis kol kas pasilieka LDDP frakcijoje. Nors, kaip sakė Eltos korespondentei, jis jau yra priėmęs sprendimą šiuo klausimu, bet kol kas nori palaukti LDDP prezidiumo nuomonės dėl jo. Tai bus svarstoma pirmadienį. Jeigu B. Genzelis nebebūtų LDDP frakcijos narys, ši frakcija ir kitos Seimo frakcijos turėtų po lygiai balsų. Tačiau G. Kirkilas mano, kad valdančioji frakcija neprarastų daugumos, nes trys nefrakcionuoti Seimo nariai, kaip jis pastebėjęs, dažnai balsuoja už LDDP sprendimus.

Artimiausia B. Genzeliui programa, pasak jo paties, yra socialdemokratų partijos, nes su tokiomis nuostatomis jis eįs į rinkimus. B. Genzelis pažadėjo supažindinti Seimą bei rinkėjus su savo rinkimų programa, tačiau G. Kirkilas sakė, kad B. Genzelis negali turėti nuosavos programos, nes jis buvo išrinktas pagal LDDP sąrašus. Socialdemokratinės jo programos nuostatos, kaip priminė B. Genzelis, susikerta su LDDP dėl požiūrio į privatizavimą. Palikęs LDDP gretas Seimo narys yra už tikrą privatizavimą, o ne turto išdalinimą. Tačiau jo nuomone, turėtų pasilikti ir visuomeninė nuosavybė.

Beje, iš LDDP jau pasitraukė Seimo nariai Antanas Basakas, Kęstutis Gaška, Julius Veselka, Kęstutis Jaskėlevičius.

• **KELIONĖS PO PASAULĮ UŽ MOKESČIŲ MOKĖTOJŲ PINIGUS.** Seimo narys, Centro sąjungos tarybos pirmininkas Romualdas Ozolas ketvirtadienį spaudos konferencijoje pareiškė, kad kai kurių Vyriausybės narių vizitai į užsienio šalis daugeliu atvejų yra turistiniai pasivažinėjimai. "Vieni yra pramoginiai, kiti – keistoki, o dalis netgi ydingi ir kenksmingi Lietuvos užsienio politikai", – sakė jis. Romualdas Ozolas sutiko su tuo, kad kai kurios Lietuvos pareigūnų kelionės yra būtinos. Tai – diplomatiniai vizitai, kviestiniai vizitai ir kitokios tokio pobūdžio išvykos. Tačiau, sakė jis, nemažai Lietuvos ministrų zuja po pasaulį nelabai žinodami, ko ten ieško. Tokios kelionės, pasak Romualdo Ozolo, baigiasi spaudos konferencijomis, kuriose pasigiriama apie susitarimus su užsienio firmomis, o investicijų, apie kurias pranešama, kaip nėra. Dažnai visuomenė, mokanti pinigų už tokias išvykas, apskritai nežino, dėl ko tariamasi. Romualdas Ozolas sakė, kad Centro sąjunga pareikalaus ataskaitų už valstybės pareigūnų keliones. Tuo reikalu ji paprašė Valstybės kontrolės departamento pažymų ir paaiškinimų.

• **VYTAUTAS LANDSBERGIS: GILĖJA MORALINĖ KRIZĖ LDDP.** Seimo dešiniosios opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis pirmadienį spaudos konferencijoje teigė, kad Lietuvos demokratinėje darbo partijoje gilėja moralinė krizė. Kritiškas balsas partijoje užgniaužiamas, sakė jis, vis labiau įsitvirtina partinis autoritarizmas.

Sąžiningesni partijos nariai, pasak prelegento, pasitraukia iš partijos arba laukia naujos Seimo kadencijos. LDDP, sakė V. Landsbergis, pati nesitiki laimėti būsimus Seimo rinkimus. Todėl kuriamos naujos partijos, kurios galėtų būti LDDP priedanga arba padėti jai atimti balsus iš kitų partijų.

Visos kitos šalies demokratinės partijos, pabrėžė V. Landsbergis, turi vienyti, kad iki rinkimų neįvyktų "visiška LDDP mafizacija". Jis kvietė "sąmoningus piliečius pasipriešinti LDDP atėjimui į valdžią".

• **LIETUVOS IR KINIJOS DERYBOS.** Pekine prasidėjo Adolfo Šleževičiaus derybos su KLR Ministru Pirmininku Li Peng. Jose dalyvavo ir abiejų valstybių delegacijos. Derybų su Kinijos Vyriausybės vadovu metu daugiausia kalbėta ekonominio bendradarbiavimo temomis.

TRUMPAI

• Pietų Afrikos prezidentas Mandela pasakė, kad reikėtų imtis prieš naftos bendrovę Shell kokių nors žygių, kad ji nepaspaudė Nigerijos diktatūros, kuri neseniai pakorė devynis politinius priešus. Nigerijos valdžia į tokį pareiškimą atsiliepė, sakydama, kad Mandela yra Vakarų tarnas.

• Haiti prezidentui kuni-gui Aristidui atėjo laikas pasitraukti iš pareigų ir praveisti naujo prezidento rinkimus, tačiau pasirodė, kad jis pasitraukti nenori. To negana, jis pats patvirtino užsienio žurnalistams, kad jis jau susižadėjo ir greit paskelbs savo vedybų dieną, kurios dar nežina. Jo sužadėtinė esanti 33 metų Haiti kilmės amerikietė teisininkė Mildred Trouillot.

• Lapkričio 28 d. prezidentas Clintonas pasirašė naują įstatymą, kuris atšaukia Amerikos greitkelių prieš 22 metus įvestus greičio varžymus. Tų greičio ribų mažai kas paisė. Montanos valstijoje automobiliai galės lėkti, kiek vairuotojas nori. Kitur greičio riba bus 75 mylios per valandą, sunkvežimiams – 65 mylios. Kai kurios studijos tvirtina, kad greičio ribos pakėlimas padidins katastrofų ir žuvusių skaičių.

• Prancūzijos darbininkų unijos 18 dienų streikavo prieš degolininkų vyriausybės planus reformuoti daug kainuojančias šalpos programas. Streikavo viešojo transporto, ligoninių, mokyklų,

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

pašto, telefonų, įgėginių darbuotojai. Šalpos sistemos neša vyriausybei 64 milijardų frankų deficitą per metus.

• Pietų Korėjos Konstitucinis teismas nusprendė, kad teisingumo departamentas gali kelti baudžiamąsias bylas dviem buvusiems prezidentams už 1979 metų perversmo organizavimą ir vykdymą, kuris pareikalavo žmonių aukų.

• Kenijoje buvo suimti keli čia pernai apsigyvenę Ruandos hutų genties pabėgėliai, kurie kaltinami organizavę ir vadovavę pernai vykusioms skerdynėms. Užsienio spauda pabrėžia, kad Ruandos buvę vadai nesiskaito su pinigais, perka ištaigintus pastatus arba gyvena viešbučiuose. Ruandos dabartinė vyriausybė reikalauja pabėgėlius išduoti.

• Gudijos balsuotojai baigė rinkti savo parlamentą, kuriame yra 260 vietų. Rinkimai prasidėjo gegužės mėn., baigėsi gruodžio 10 d. Parlamente daugumą turi komunistai ir vadinami valstiečiai. Gudijos prezidentas Lukašenka, buvęs didelio kolchozo pirmininkas, laikomas tikru pasidavėliu Rusijai, jis bando valdyti dekretais, neskaito net su Konstituciniu teismu kuris penkis jo dekretus atmetė, kaip nelegalius. Vienas jų uždraudė veikti darbininkų unijoms. Opozi-

cijos narių prezidentas nelikviduoja, kaip senais, gerais laikais, bet išmeta iš darbo. Opoziciją Lukašenka sudaro Populiarus frontas, kurio pirmininkas buvęs bankininkas. Seimo sudarymas taip ilgai užsitęsė todėl, kad gūdai, paprastai, nebalsavo ir daug kur balsuotojai nesudarė įstatymų reikalaujamų 50 nuoš. balsuojančių. Opozicijai neleidžiama spausdinti savo laikraštėlių, kurie spausdinami Lietuvoje ir slapta įvežami į Gudiją.

• Panašiai, kaip Gudijos prezidentas Lukašenka, elgiasi ir Slovakijos premjeras Meciar. Net Europos parlamentas pagrasino sustabdyti Slovakijai teikiamą ekonominę pagalbą, jei vyriausybė neparodys daugiau pagarbos demokratijai, žmogaus teisėms, mažumų teisėms ir savo pačios įstatymams. Premjeras nesugyvena su Slovakijos prezidentu Michal Kovac. Jo politinės partijos nariai visaip persekiojami, atimant jų darbus. Premjeras jau planuoja atšaukti apie 20 ambasadorių, jų tarpe iš Londono, Washingtono, Paryžiaus, Tokijo, Jungtinių Tautų. Jų nusižengimas – jie laikomi legaliai išrinkto Slovakijos prezidento rėmėjais. Slovakijos vengrų mažuma traukia premjerą į Konstitucinį teismą. Vengrija jau atšaukė savo ambasadorių iš Slovakijos. Protestuojama dėl naujo slovākų įstatymo, draudžiančio naudoti kitas kalbas viešose vietose ar ištaigose. Slovakijoje gyvena 600,000 vengrų, kurie supykę dėl tokio lapkričio 28 d. premjero pasirašyto įstatymo.

• Po Sovietų Sąjungos subyrėjimo pora metų Rusijos ginklų pramonė pergyveno sunkias dienas, teko mažinti produkciją. Pastaruoju metu rusai ėmė parduoti daugiau ginklų naujiems klientams Pietų Amerikoje, Ypač daug perka komunistinė Kinija ir Pietryčių Azijos šalys. Šių metų ginklų eksportas dvigubai didesnis už 1993 m., o ateinančiais metais planuojama parduoti helikopterų ir šarvuotųjų už 3.5 bil. dolerių, pareiškė prezidento Jelcino patarėjas Boris Kuzik.

• Egipto parlamento rinkimuose į 444 parlamento vietų kandidatų užregistruota daugiau keturių tūkstančių.

• Tibeto budistų dvasinis vadas Dalai Lama jau parinko ir pašventino savo įpėdinį, šešerių metų berniuką. Į tai atsiliepdama, Kinijos vyriausybė, išrinko kitą to paties amžiaus Panchen Lamą, būsimą Dalai Lamą.

*Mieli DIRVOS skaitytojai, bendradarbiai ir rėmėjai!
Brangūs Cleveland'o lietuviai!
Sveikinu Jus su*

*šv. Kalėdomis ir artėjančiais Naujaisiais Metais.
Linkiu Jums visokeriopos sėkmės Jūsų gyvenimo
kelyje, geros sveikatos ir visada giedrios nuotaikos.*

Jūsų Anicetas Bundonis

Vilnius, 1995 m. gruodžio 15 d.

*Vytautas ir Gražina Kamantai iš
Grand Rapids, Michigan, sveikina visus
artimuosius, draugus bei pažįstamus
šv. Kalėdų ir Naujųjų 1996 metų progą
per DIRVĄ, vietoj sveikinimų atvirukų
aukodami lietuviškai spaudai, kuri yra
labai svarbi mums visiems ir kuriai yra
reikalinga visų mūsų parama.*

KLR Premjeras teigė, kad, pateikus patrauklų projektą, Kinija galėtų kredituoti kontraktus, skatinti bendrų įmonių Lietuvoje kūrimą.

A. Šleževičius pakvietė Kiniją aktyviau investuoti Lietuvoje, nes didžiąją Azijos valstybę domina Lietuvos geografinė padėtis, Lietuvos ir viso Baltijos regiono rinkos galimybės, gana neblogas jau egzistuojantis komunikacijų tinklas. Mūsų delegacija pasiūlė Kinijos Premjerui aktyviau naudotis Klaipėdos uostu prekių tranzitui per Lietuvą į Vakarų Europos valstybes.

ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiros numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

MŪSŲ BENDRADARBIAI

JUOZAS ŽYGAS

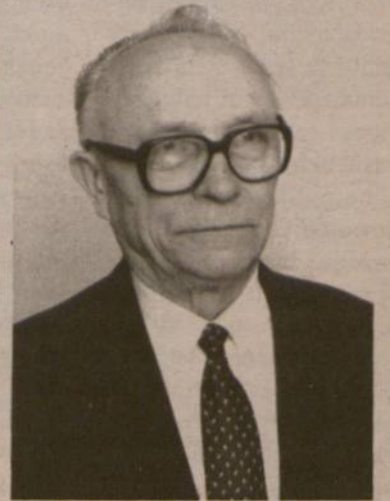
Gimė 1918 m. balandžio mėn. 30 d. Rygoje. Pradžios mokyklą lankė Biržuose taip pat ir gimnaziją. 1934 m. šeimai išsikėlus į Kauną, toliau mokėsi "Aušros" gimnazijoje. Karui prasidėjus, buvo pašauktas į kariuomenę, paskutiniąją Lietuvos kariuomenės laidą, kuri pavirto Liaudies kariuomene, o vėliau buvo įjungta į Raudonąją armiją. Kaip ir didžiama, nekantriai laukė karo pradžios. Prasidėjus karui, birželio 23 d. vakare, pavyko atsipalaiduoti nuo komisarų ir politrukų. Tačiau jau birželio 24 d. vakare, matydamas vokiečius šaudant rusus belaisvius, padarė išvadą, kad Vokietija karo nelaimės. Apie tai pasakė ir keletui pažįstamų. Tuomet toks galvojimas buvo ne tik nepopuliarus, bet ir labai pavojingas. Nepriėmė kvietimo dalynyje pasilikti, kuris buvo performuojamas į savisaugos dalinį.

Karo pabaigos sulaukė Coburgo stovykloje. Persikėlęs į Hanau stovyklą, buvo pakviestas "Dainavos" ansamblio tautinių šokių vadovu 1946-1947 m. Be to buvo gimnazijos žemesniųjų klasių mergaičių tautinių šokių grupės vadovas. 1947-1948 m. stovyklos kultūros vadovas. IRO globojamo Tarptautinio vaikų teatro vadovas – 1947 m. Kurį laiką studijavo politinius mokslus (Kultur und Staatswissenschaft) Darmstadto aukštesniojoje mokykloje.

Į Ameriką atvyko 1949 m. Visa šeima gavo iškvietimą į Clevelandą, kuriame jau buvo kelios šeimos, atvykusios iš Hanau. Tarp jų inž. Pr. Drasučio šeima. Jo protekcijos dėka, "Dirvos" redaktorius V. Rastenis supažindino su clevelandiečiu veikėju M. Drasučiu (ne giminė Pr. Drasučio), kuris dirbo automobilių fabrike. Jo rekomendacijos dėka buvo priimtas į "Fisher Body" automobilių fabriką. To paties Drasučio pastangomis, ten pirmąjį darbą gavo ir daugelis čiuilionių. Išdirbęs virš dvejetos metų, Korėjos karui vykstant, pradėjo dairytis lengvesnio darbo. J. Stempužis, kuris irgi automobilių fabriko darbą metė, buvo girdėjęs apie "General Electric" darbovietę. Tad kartu nuvažiavo ir buvo priimti.

Dirbdamas, vakarais lankė aukštesniąją technikos mokyklą. Vienas dėstytojas, inžinierius darbovietės, davė daug kredito valandų už "praktišką darbą". Tokiu būdu mokyklą baigė 1956 m. Tais pačiais metais gavo perkėlimą į Čikagą. Toje pačioje darbovietėje išdirbo iki pensijos, į kurią išėjo 1982 m. Buvo Chicagos Lietuvių filatelistų d-jos "Lietuva" pirmininkas 1968-72 m. Parengė ir ribotu tiražu išleido studiją "Pirmieji Lietuvos pašto ženklai" 350 psl. "Postage stamps of Lithuania" redakc. komisijos narys. Lietuviškos spaudos bendradarbis, rašė: "Dirvoje", "Tėviškės žiburiuose", "Darbininke", "Drauge", "Aiduose", "Karyje" ir kituose laikraščiuose ir žurnaluose.

Kun. Pr. Garšva, vyr. "Draugo" redaktorius, 1990 m. rugsėjo mėn. pradžioje pakvietė rašyti vedamuosius, kuriuos rašė iki vedamųjų skiltis "Drauge" 1994 m. rugsėjo mėn. gale buvo panaikinta. 1992 m. rugpjūčio mėn. buvo paprašytas rašyti "Dirvos" vedamuosius, kuriuos iki šiol teberašo. Reiškia, kad porą metų rašė vedamuosius net į du laikraščius. Parašė ir "Drauge" buvo išspausdinti karo meto prisiminimai. VI-tojo Mokslo ir Kultūros Simpoziumo 1989 m. ir Muzikos šventės 1991 m. informacijos vadovas. "Dirvos" 75 m. ir "Dainavos" 50 m. jubiliejinį leidinių redaktorius. L.B-nės Kultūros taryba jam paskyrė 1993 m. žurnalizmo premiją. Priklausė JAV L.B-nei ir yra Socialinių ir Kultūros tarybų narys. Apie dešimtmetį buvo Jaunimo Centro valdyboje. Priklausė Žurnalistų s-gai, Amerikos Lietuvių Tautinei s-gai ir Lietuvių Fondui – buvo kontrolės komisijos, Valdybos narys ir Lietuvių Fondo knygos redakcinės kolegijos narys.

RAMYBĖ GEROS VALIOS
ŽMONĖMS ŽEMĖJE!

Juozas Žygas

Jau artėjame prie dviejų tūkstančių metų nuo to laiko, kuomet virš Betliejaus sužibo nematyta žvaigždė. Ir girdėjosi angelų choro giesmė: "Ramybė geros valios žmonėms..." Atrodytų, kad pasaulyje visuomet buvo ir bus gerų žmonių. Tačiau tik pavieniai asmenys ar šeimos teįaučia, kad jų namuose yra šiluma ir vyrauja ramybė. Per tuos beveik du tūkstančius metų žmonija, turbūt, daug nepagerėjo ir nepablogėjo. Ir anais laikais beveik visas žinomas pasaulis buvo romėnų pavergtas. Apie kitas tautas rašytinių dokumentų, turbūt, nėra daug išlikę. Mes težinome tai, kas šv. Rašte parašyta, kad žydų tauta, būdama romėnų pavergta, laukė To – kuris turėjo ją išgelbėti.

Ne tik Rašto zinovai, bet romėnai ir jų statytiniai krašto valdytojai apie tai žinojo.

To laiko žvalgyba dairėsi, šniukštinėjo ir žiūrėjo, kad neateitų Tas, kuris žydų tautą išgelbėti turėjo. Dėl to ir šv. Šeima, angelo perspėta, turėjo į Egiptą bėgti. Jeigu bandytume tą šv. Šeimos bėgimą palyginti su dabartiniais laikais, tai dabar gal keli milijonai šeimų turėjo pabėgti arba buvo ištremti iš savųjų namų. Taip pat yra milijonai tokių, įskaitant ir vaikus, neturinčių vietos, kurią galėtų savo namais pavadinti. Nepaisant to, jau lapkričio mėnesio gale, didmiesčių aikštės, prekybos centrai ir privačių namų fasadai pasipuošia eglutėmis, kalėdiniais papuošalais, dekoracijomis ir tūkstančiais lempučių. Per garsiakalbius sklinda kalėdinė muzika ir giesmės, prie prekybos durų stovi Kalėdų seniai ir girdisi cho cho cho... ir jų varpelių skambėjimas.

Vaikams, žinoma, ateinančios Kalėdos atneša daug džiaugsmo ir laukimo, o tėvams daug rūpesčių, kad visiems būtų dovanėlės, kad visi būtų patenkinti. Kas turi šuniuką – tai nereikia ir jo užmiršti, nes ir jis dalyvauja po eglutę sudėtų dovanėlių išdaliniame ir jų atidaryme. Be tų visų dovanų suaugusiems yra ir kitų rūpesčių. Švenčių periodui artėjant, užplūsta laiškų ir prašymų tvas. Mes lietuviai jų dvigubai daugiau gauname, nes prašymai ateina ne tik iš amerikiečių, bet ir iš lietuviškų šalpos organizacijų (kurių yra žymiai daugiau). Ir jiems visiems reikia duoti. Tik, žinoma, kadangi prašančiųjų skaičius neproporcingai in-

fliacijai didėja, tad ir tuos čekius atitinkamai sumažinti tenka. Nes be tų visų prašymų beveik kiekvienas dar turime savo gimines ir giminaičius, kurie irgi į mus savo žvilgsnius yra atkreipę.

Mūsų spaudos puslapiuose, beveik kiekviename numeryje, randame šurpulingus aprašymus apie apleistus vaikus ir našlaičius. Tie našlaičiai, tai irgi mūsų supratimu, nėra jokie našlaičiai, nes apie 80% iš jų turi savo tėvus. Tik tėvai yra prasižėrę ir savo vaikais visai nesirūpina. Jeigu valstybė ir valdžia tų reikalų netvarko – tai mes ir prie geriausių norų, jų visų nesutvarkysime! Bet vis tiek norime, nors ir simboliškai, ir tuos našlaičius

švenčių proga šiek tiek pradiuginti. Ne jų kaltė, kad jie tokius tėvus ir tokią valdžią turi! Suaugusieji galbūt yra kalti, kad tokią valdžią išsirinko, bet ne apleisti vaikai. Jeigu kiti jais nepasirūpina – tai bent mes pasistenkime, kad ir jie turėtų eglutę ir bent mažą dovanėlę po ja atrastą. Galbūt tuomet ir mes išgirsime vaikystėje girdėtus varpus ir jausime švento vakaro ramybę!

TĖVYNĖS GEROVE PRIVALOME RŪPINTIS KIEKVIENAS

Apie Lietuvos tautininkų sąjungos (LTS) požiūrį į kai kurias daugeliui žmonių šiandien rūpimas socialines bei politines problemas "Valstiečių laikraščio" žurnalistas Juozas Kulakauskas kalbasi su LTS pirmininku Rimantu Smetona

– Per visą dabartinės valdžios laikotarpį šalyje beveik nenutrūksta vargstančių žmonių mitingai ir kiti renginiai, kuriuose reiškiamas didelis nepasitenkinimas LDDP socialine politika. Valdžios vadovai tvirtina, kad tai tėra opozicijos inspiruoti politiniai renginiai. Ką manote apie tai?

– Suprantama ir teisinga, kad opozicinės partijos yra nepatenkintųjų valdžia pusėje; kad opozicinių partijų ir daugumos piliečių nuomonės sutampa, matant valdančiosios partijos vykdomą žalingą piliečiams ir valstybei politiką. Jokių inspiravimų, kurstymų nereikia nei nevilties apimtam ūkininkui, nei be darbo likusiam darbininkui, nei iš savo gėdingai menkos algelės negalinčiam pragyventi mokytojui ar medikui. O ką jau kalbėti apie kaimo ir miesto pensininkus! Aš tik stebiuosi, iš kur ta jų kantrybė ir kur jos ribos. Juk žmonės mato, supranta, kam naudinga LDDP valdžios vykdoma politika, kas šiandien lobsta ir kiek tokių yra. Lietuvą valdo kelios tarpusavyje konkuruojančios grupuotės (o tiesiai sakant – nusikaltėlių gaujos). Jos dabar turi didžiausią įtaką valdančiajai partijai – LDDP, per ją valdo valstybę.

Mes, tautininkai, dar 1993 metų pabaigoje pasakėme – LDDP vykdo žalingą, pragaištingą Lietuvai politiką, todėl ji turi pasitraukti nuo valstybės vairo.

– Koks Jūsų požiūris į dabartinę padėtį Lietuvos kaime?

– Labai daug mūsų kaime susitvenkė neteisybės ir nevilties, bet mes nesiruošiame su tokia padėtimi taikstyti. Nors ne vienam ir kaime gyvenančiam nusvyra rankos matant, kas vyksta. Kad ir ta 2-3 ha bėda. Žinoma, žmonėms, savo gyvenimą atidavusiems kolūkinei baudžiai, dažnai tai kone vienintelis atlygis. Bet kaip šis sprendimas sukiršino, supriešino žmones, kaimynus! Juk smulkiesiems sklypininkų ūkiams kurti panaudojama iš savininkų prievarta paimta, o ne išpirkta ar nuomojama žemė. O kaip jaustis ūkininkui, "atsiėmusiam" žemę, bet niekaip negalinčiam sutvarkyti nuosavybės dokumentų ir verčiamam nuomotis savo paties žemę? Gerai žinomi atvejai, kai žeme nemokamai

naudojasi bendrovės, o savininkai turi mokėti valstybei žemės nuomos mokesčius. Žemės savininkai negauna žadėtos kompensacijos už žemę. Sužlugdyta kooperacijos idėja, trūksta palankių kreditų. Ką ir kalbėti – kaimo žmonės patys geriau žino visas juos slegiančias bėdas. Ar mato, ar jaučia išeitį – pamatysime netolimoje ateityje. Teikia vilčių tai, kad vis daugiau kaimo žmonių remia Lietuvos tautininkų sąjungą, pasitiki ja, mato joje politinę jėgą, pasiryžusią padėti jiems.

– Ką manote apie Konstitucijos 47 straipsnio keitimą?

– Kaip žinoma, LTS frakcija Seime šį pavasarį neparemė bendro visų kitų Seimo frakcijų išpareigojimo keisti Konstitucijos 47 str., įteisinant žemės pardavimą užsieniečiams. Rudenį Seime buvo sudaryta ir šiuo metu dirba frakcijų atstovų komisija, rengianti bendrą Konstitucijos keitimo projektą. LTS atstovas prof. M. Treinys šioje komisijoje yra tik stebėtojo teisėmis. Negaliu šiandien pasakyti, kuo baigsis šios komisijos darbas ir kaip bus pakeistas Konstitucijos 47 straipsnis. Aišku tik, kad ir LDDP, ir opozicinės partijos sutaria, jog reikia įteisinti ne žemės ūkio paskirties žemės pardavimą Lietuvos ir užsienio juridiniams asmenims bei piliečiams. Mes pritartume tokiai nuostatai su viena, mums svarbiausia, sąlyga – tai galima daryti tik nepažeidžiant Lietuvos piliečių ir valstybės interesų, tik prieš tai išsprendus Lietuvos piliečių žemės nuosavybės įteisinimo problemas.

– Ar pritariate dabar rengiamam referendumui dėl žymaus valdžios struktūrų sumazinimo, mokesčių ir Seimo rinkimų pakeitimo, Valstybės tribunolo sudarymo?

– Kategoriskai nepritariame. Nors dauguma referendumui teikiamų klausimų patys savaime yra patrauklūs ir mes ne kartą esame kalbėję apie jų įgyvendinimą, bet tai klausimai ne referendumui. Juos turi spręsti partijos Seime, Vyriausybė. O jeigu nesprendžia – tai reikia keisti esamą valdžią. Negalime pritarti Valstybės tribunolo idėjai. Tai jau ne valstybės tvarkymo, o valstybės griovimo priemonė. Kas ją sugalvojo, kam ji naudinga, pagaliau kas už viso šio referendumo sumanymo slypi – paaiškės vėliau. Tikiuosi, kad iniciatoriai nesurinks reikiamo parašų skaičiaus, ir patariu visiems – nepasirašyti. Dabar reikia visiems susitelkti būsimam svarbiausiam politiniam veiksmui – naujiems Seimo rinkimams.

– Ar galite apibūdinti LTS santykių su kitomis dešinišiomis partijomis ir apskritai šių partijų tarpusavio santykių problemas?

– Nuo dešiniųjų partijų tarpusavio santykių priklausys ir būsimųjų Seimo rinkimų rezultatai, ir Lietuvos likimas. Nė kiek tuo neabejoju. Tikiuosi, kad persvarą rinkimuose turės dešinieji, jeigu sugebės tinkamai bendradarbiauti. Nesakau, kad susivienyti būtinai reikia sudaryti vieną rinkiminį kandidatų sąrašą. Tai neįmanoma, nereikia apgaudinėti nei savęs, nei kitų. Tokia saviapgaulė tik pakenktų, nukreiptų mus klaidingu keliu ruošiantis rinkimams. Be to, toks "susijungimas" būtų labai nenaudingas, mes prarastume daug balsų. Šiandien aš išivaizduoju dešinėje tris kandidatų sąrašus: konservatorių, krikščionių demokratų ir tautininkų (gal kartu su kitomis panašiomis partijomis),

taip suteikiant žmonėms galimybę pasirinkti ir balsuoti už sau priimtinausią. Didžiųjų opozicinių partijų vadovams negalima matyti, girdėti ir vertinti tik save. Juk visiems aišku, kad būsimuose rinkimuose nė viena partija neiškovos daugumos, kokią dabar turi LDDP. Po rinkimų Seime susiformuos partijų koalicija. O kad mūsų, dešiniųjų, koalicija būtų valdančioji, kad ji turėtų tvirtą daugumą Seime, to reikia siekti prieš rinkimus, dabar. Kiekviena vieta Seime, kiekvienas rinkėjo balsas brangus. Kas iš to, jeigu konservato-

riai su krikdemais surinks kad ir 40 proc. balsų, o tautininkai pralaimės? Štai dėl ko reikia tartis, diskutuoti, ginčytis, bendradarbiauti.

Noriu nuoširdžiai padėkoti "Valstiečių laikraščio" už suteiktą progą kreiptis į kaimo žmones ir pasakyti savo nuomonę mums visiems svarbiais klausimais. Nepapraskime vilties ir nebūkime abejingi. Niekas kitas už mus nepadarys to, ką privalome patys padaryti – sukurti šviesesnį, geresnį gyvenimą sau, savo vaikams, mūsų Tėvynei – Lietuvai.

★★★★★

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga

sveikiname visus artimuosius –
gimines bei draugus.
Linkime visiems daug sėkmių
ir sveikatos.

Barbara ir Teodoras Blinstrubai
Chicago, IL.

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių
ir laimingų 1996 Naujųjų Metų
linki visiems savo draugams,
bendradarbiams ir pažįstamiems

Vytautas ir Elena Vidugiriai

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ METŲ

proga

sveikinam savo parapijiečius ir rėmėjus
bei visus Clevelando lietuvius.

Klebonas kun. Juozas A. Bacevičius
Parapijos Taryba:

Dr. Antanas Bacevičius
Marija Hudgins
Stepas Juodvalkis
Kristina Kasulaitytė
Algirdas V. Matulionis
Virginija Rubinski
Walter Salaikas
Kęstutis Tamošiūnas
Lucija Tamošiūnienė

Amerikos Lietuvių Tautinės s-gos

APLINKRAŠTIS NO. 10

Žengdami į antruosius mūsų kadencijos metus, norėtume pasidalinti su jumis informacija apie mūsų veiklą, atliktus darbus ir planus ateičiai.

23-čiąjame Tautinės sąjungos seime, kuris įvyko 1994 m. rugsėjo 1-3 d.d. Detroite, buvo atkreiptas ypatingas dėmesys į ryšių palaikymą su Lietuvių Tautininkų sąjunga Lietuvoje ir apie finansinę paramą jų veiklai paremti. Kiek sąlygos ir galimybės leidžia stengiamės šiuos pageidavimus vykdyti, artimiausią susipažinti su Lietuvių Tautininkų veikla, išgirsti jų nuomones ir pageidavimus, geriau vieni kitus pažinti. Tautinės sąjungos pastangomis š.m. vasario 21- kovo 16 d.d. Lietuvoje viešėjo Tautinės sąjungos garbės narys Antanas Mažeika iš Los Angeles. Vasario 25 d. dalyvavo įvykusiame Lietuvių Tautininkų suvažiavime ir atstovavo mūsų sąjungą. Su pirm. Rimantu Smetona ir kitais valdybos nariais aplankė visą eilę skyrių. Turėjo progos artimiausią pažinti Lietuvių Tautininkų veiklos sąlygas, išgirsti jų rūpesčius ir pageidavimus. Jo viešnagės Lietuvoje platų aprašymą skaitėme "Dirvoje". Nuširdi mūsų padėka Antanui Mažeikai.

Profesiniais reikalais lankydami Lietuvoje, turėjau progos ir aš porą kartų susitikti su Rimantu Smetona, Tautininkų frakcijos seimo nariais dr. Mečislovu Treiniu ir dr. Leonu Milčium, bei sąjungos valdybos nariu prof. Vaidotu Antanaičiu. O iški-

lus kokiame nors reikalui, ryši palaikėm laiškais arba telefonu.

Š. m. "Kultūros Baruose" 8/9 numeryje pasirodė kritiškas Lietuvos istoriko Zenono Butkaus straipsnis "Jei opozicija gauna paramą iš sve-tur" ir "Lietuvos ryte" rugsėjo 6-tos dienos Artūro Račo straipsnis "Istorijos faktai liudija: partijas galima papirkti. Istorikas Zenonas Butkus: Lietuvos Tautininkų partiją 1924-26 metais finansavo sovietai". Zenonas Butkus išmums nepatikrintų šaltinių "išsprogdino" bombą, apkalbindamas Nepriklausomos tarpukario Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną ir jo vyriausybės valdymo laikotarpį. Juk iš to laikotarpio mes sėmėmės ir semiamės stiprybės, tuo grindėme mūsų laisvės kovą per 50 okupacijos metų. Tų faktų šviesoje atrodo, kad prez. Antanas Smetona atliko išdavikišką darbą. Apsvarstę šį reikalą valdybos posėdyje, kreipėmės į Rimantą Smetoną siūlydami, kad reikia į tai reaguoti. Tuo laiku Lietuvoje viešėjo ir dr. Bronius Nemickas. Į šį reikalą atkreipėme ir jo dėmesį. Tuo reikalu buvo padaryti seimo atstovų dr. Mečislovo Treinio bei Tautininkų sąjungos pirmininko Rimanto Smetonos spaudoje pareiškimai.

Lietuvių Tautininkų sąjunga leidžia "Tautininkų žinias" ir ilgesnį laiką turėjo savaitinę dešimt minučių televizijos programą. Dėl finansinių sunkumų ši televizijos programa laikinai sustabdyta. Klausimas, kaip ilgai išsilaikys ir "Tautininkų

žinios". Trūksta pinigų ir platesnei veiklai išvystyti. Dėl to, pasak Rimanto Smetonos, ir praėję savivaldybių rinkimai neatnešė lauktų rezultatų. O nebe už kalnų ir seimo rinkimai. Jau pats laikas išvystyti stipresnę veiklą ir ruošti rinkimams. Vieningas frontas, gerai paruošta ir išmastyta programa, kandidatų parinkimas ir artimi ryšiai su provincija daug prisidės prie rinkimų rezultatų. Pagal išgales mes stengiamės paremti jų veiklą ir spaudą, kad jie galėtų aktyviau dalyvauti Lietuvos politiniame gyvenime, pozityviau reikštis tautininkų frakcijai seime ir ruošti ateinantiems rinkimams. Bet mūsų pajamos irgi labai ribotos. Kreipiamės į jus, prašydami paramos. Švenčių proga paremkime Lietuvių Tautininkų veiklą. Didesnę ar mažesnę auką prisiųskite mūsų išdininkui ir jūsų aukos tuoj bus perduotos į Lietuvą. Iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

Nežiūrint, kad išeivijos organizacinė veikla silpnėja, stengiamės palaikyti sąjungą gyvą mūsų visuomeniniam ir kultūriniam gyvenime. Surengėme gerai pasisekusį, jau tradicija virtusį, Kovo 11-tosios minėjimą ir š.m. spalio mėn. 8 dieną lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimą. Stengiamės palaikyti artimus ryšius ir su skyriais. Š.m. eigoje aplankyti St. Petersburgo, Clevelando ir New Yorko skyriai, kur pasitarta ir pasiinformuota Tautinė sąjunga liečiančiais klausimais. Laukiame pakvietimų iš kitų skyrių. Artimai bendradarbiaujame su Chicago skyriumi (pirmininkė Eleonora Valiukėnienė). Nuširdžiai dėkojame už talką mūsų renginiuose.

Artėja Vasario 16-tosios ir Kovo 11-tosios minėjimai. Stenkimės rengti šiuos minėjimus arba junkimės kartu su kitomis organizacijomis šių prasmingų ir reikšmingų valstybinių švenčių paminėjimui.

Labai apgailestaujame, kad ilgus metus gražiai veikęs ir giliai įmynęs pėdas Tautinės sąjungos veikloje Daytona Beach skyrius, turėdamas 18 narių, užsidarė. Buvo dėtos pastangos šį skyriaus narių susirinkimo sprendimą pakeisti, bet nepavyko. Skyriaus užsidarymas yra nuosmūkis ir žala Tautinės sąjungos veiklai.

Turime rūpesčių su "Dirva". Kaip jau skaitėte spaudoje š.m. spalio mėn. 22 d. "Dirva" gražiai paminėjo 80-ties metų jubiliejų. Tačiau redaktoriui dr. Anicetui Bundoniui susirgus ir po sunkios operacijos išvažiavus atgal į Lietuvą, "Dirva" liko be redaktoriaus. Laikina "Dirvos" redaktoriaus dešinioji ranka, turinti ilgą metų patyrimą, p. Giedrė Kijauskienė su talki-

Marija su kūdikiu

Morelli

ninkais gražiai tvarkosi ir "Dirva" reguliariai pasirodo.

"Vilties" draugija deda pastangas surasti naują redaktorių. Palaikome artimą kontaktą su draugijos pirmininku Algium Matulioniu.

Žymiai geresni reikalai su "Naujosios Vilties" žurnalu. Jau renkame medžiagą ir ruošiamės naujam 27-tam numeriui. Turime pakankamai bendradarbių, pasižadėjusių parašyti aktualiais klausimais. Tikime, kad sekantis numeris pasirodys pavasario pabaigoje.

1996-metams esame jau užplanavę surengti Kovo 11-tos minėjimą ir jau laikas pradėti ruošti 24-tajam Tautinės sąjungos seimui. Seimas įvyks Chicagoje rugpjūčio 30-31 ir rugsėjo 1 d.d. (Darbo dienos savaitgalyje). Prašom tą datą iš anksto pasižymėti ir stengtis gausiai seime dalyvauti. Smulkesnes informacijas paskelbsime vėliau.

Mūsų eilėms retėjant ir veiklai silpnėjant, per asmenišką pažintį ir kontaktus

pamėginkime naujai atvažiuojančius tautiečius įjungti į bendrą lietuvišką veiklą, tuo pačiu ir į Tautinę sąjungą.

Besiartinančių šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga sveikiname Tautinės sąjungos garbės narius, Tarybos narius, skyrių pirmininkus ir visus Tautinės sąjungos narius bei prijaučiančius. Sveikiname "Dirvos" ir "Naujosios Vilties" redaktorių, tal-kininkus, bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus. Sveikiname "Vilties" draugiją. Siunčiame sveikinimus Lietuvių tautininkų sąjungai Lietuvoje.

Tegul šventiška nuotaika lydi mus ir teikia jėgų ateities darbams. Tegul Naujieji 1996-ji metai būna kupini laimės, geros sveikatos ir vilčių išsipildymo. Dar su didesne energija ir pasišventimu junkime jėgas šviesesniai Lietuvos rytojui.

Su geriausiais linkėjimais,
Jūsų

Leonas Kriaučiūnas
ALT Sąjungos pirmininkas
Laima Šimulienė
Sekretorė

Šv. Juozapas su Kūdikiu

Guido Reni

NEOLITUANŲ DĖMESIUI

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba kviečia korporacijos suvažiavimą 1996 m. sausio 13 d. (šeštadienį) 1-mą val. po pietų Balzeko Muziejaus Gintaro salėje – 6500 S. Pulaski Rd. Chicago, IL.

Programoje numatyta pasikaita, valdybos bei revizijos komisijos pranešimai, diskusijos ir naujos vyr. valdybos rinkimai. Dar prieš Kalėdas bus išsiuntinėta visiems kor-

porantams aplinkraštis su smulkia suvažiavimo darbotvarka.

Tuoju po suvažiavimo įvyks Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio metinė sueiga. Sueigai pasibaigus, vakarienė.

Visi kolegos maloniai kviečiami suvažiavime ir su-eigoje dalyvauti.

Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

VERSMĖS MENO PARODA

Jonas Kiznis

ALB New Yorko apygardoj apylinkės VERSMĖ rudeninė dailės paroda, su-ruošta lietuvių Kultūros Židinyje lapkričio 4-5 d. buvo skaitlinga, įvairi – turėjo tapybos, skulptūros, meninės fotografijos darbų.

Gyvi ir mirę, seni ir jauni kartu vienoj parodoj. Kai kurie ir jaunieji, jau baigę meno studijas Lietuvoje ar kur kitur, bet savo darbais plačiau dar nežinomi šioj parodoj reprezentavo Lietuvos dailę su vyresnės kartos Lietuvos dailininkais. VERSMĖS veikėjų pakviesti anos ankstyvesnės kartos lietuviai dailininkai, dalyvavę šioj parodoj, įjungę jaunuosius į Lietuvos dailės tękmingą raidą. Ši paroda yra vertingas Lietuvos kultūrai renginys, kartu profesinis bendravimas, pedagoginis eksperimentas.

Einant parodos salės pasieniais, patraukia dėmesį vyresniųjų darbai pagal sienas, jaunieji dailininkai vidury salės ant stovų. Įspūdis: lyg vyresnieji, apglėbę jaunuosius, glaustų juos prie savęs...

Parodos lankytojai yra įvairių nusiteikimų žiūrovai. Menas yra žmogaus akcija, kurios rezultatas yra kūrinys. Jeigu parodos lankytojas yra žiūrus, linkęs stebėti, išsižiūrėti, gilintis į stebimą objektą vyksta kontempliacijos vyksmas. Nors kontempliacija dažniau nukreipta į savo vidų, bet ji kreipiama ir į objektus. Dailės paroda gali tapti versmė jo estetinei emocijai, jei parodoje jis randa kūrinių, kurie jam patinka ir jis jais gėrasi.

Ano meto lietuviai, nepriklausomos Lietuvos ir anksty-

vesnių laikų, triūsdamas namie ar savo žemės laukuose, apmąstydamas viską – save ir visa kitą. Dažnai jis būdavo vienišas. Tie jo apmąstymai jam buvo pramoga ir paguoda. Kontempliacija ir tikėjimas – lietuvių dvasinis krautis, atsineštas iš kaimo. Antroji emigrantų banga bėgo nuo rusų bolševikų teroro, trečioji – nuo spekuliantų sukurto skurdo.

Kai kurie šios parodos kūriniai vienam kitam kėlė nuostabą ir abejones dėl jų tinkamumo dailės parodai. Nepamirština, kad meno tikslas nėra kurti grožybes – jis yra žmogaus akcija. Moters torso skulptūra iš audeklo ant susuktų vielų Vilmos Mare. Arūno Kulikausko kūrinių sudaro tekstas, fotografijos, šaukšteliai, išvietės dangtis, apie jį padriekti rudeniniai lapai ir visa tai apšviesta elektros šviesa. Parodos katologe jo vardas "Šaukštelių šeima" – mixed media.

Parodos kūriniai: tapybos, skulptūros ar fotografijos įvairūs, skirtingi technika, turiniu ir forma. Išsilavinusių iš stiliaus varžtų dailė, ši paroda pademonstravo neabejotinai ryžtu ir drąsiais užmojais. Kūriniai nevienodo pajėgumo. Parodos kūrybinėje erdvėje rungėsi, gal tiksliau būtų sakyti, balansavo realybė su abstraktais. Tai nebuvo aršios grumtynės, nes ne vienas dailininkas pristatė ir abstraktų, ir realių vaizdų.

Kūrinių skirtingos problemos išplėtė parodos akiratį, ją pagyvino. Įėjusį į parodą prie pat durų sutiko du giedri sukaupę moteriški veidai intensyvaus žvilgsnio.

V. K. Jonynas šnekučiuoja su vienu iš parodos dalyvių prie jo paveikslų.

Autoriaus nuotr.

Parodos atidaryme kalba Lietuvos konsulas P. Anusas.

Autoriaus nuotr.

Dalis lankytojų parodos atidarymo metu...

Autoriaus nuotr.

Tai lyg bandymas atverti žmogaus dvasinį būvį. Viename veide antra pora akių kaktoje išsklaido dėmesį, ir veidas praranda ko siekė Tomas Kirvaitis savo kūryba, geros technikos darbai. Šalia jo kabėjo Gedimino Sprindžio "Abstraktas ir Kompozicija", vaizdai, kuriais sprendžiama kūrinių sandara, jo struktūra. Primena olandą Mondrian'ą, jį ieškojusį dailės kūriniui būdingų struktūrinių pavyzdžių. Minėtiems dviem artima dėmesiu kūrinių kompozicijai jauna grafikė Vaiva Ulėnaitė gimusi Amerikoje. Ji Cezanne populiarių obuolių derinį sugretino su jos tapytom dviem kriaušėmis. Jų skirtingas nuo obuolių pavidalas suaktyvino kompozicijos poveikį. Kriaušių žievės jautri spalvinė gama sėkmingai varžėsi su obuolių spalvom. Akmenų jos iškaltą mergaitę teigė autorės ryžtą grumtis su kietos negyvos medžiagos inercija.

Teisius Tamulis savo kūrinių pasako, kaip pakinta dailininko dvasinis būvis, jo vizija, ištrėmus save iš gimtinės į labai skirtingą industrinę kraštą, kurio milijoniniame mieste jį sutinka nejaukios staigmenos. Dailininkas tai fiksuoja grėsmingu vaizdu, šaukiančiu pagalbos žmogui šio laikotarpio civilizacijos sukurta gyvenime. Tamulio Lietuvos vaizdai ramūs, tikri: Vilniaus gotika, Šv. Onos bažnyčia, Kryžių

Kalnas. Ir trys lietuviškos "Gracijos", sukurtos helenistinio laikotarpio nežinomo dailininko trijų mitologinių Gracijų pavyzdžiu.

Daivos Major akvarelės lakios fantazijos kūriniai; Glen Robert Urbanus paveikslai ir jis pats apsirengęs 18-to amžiaus kostiumu; Vladas Lisaitis, gyvenantis Lietuvoje, pateikė parodai didelių gelių paveikslus, dirba kaip grafikas, piešia plakatus, iliustruoja knygas; Gintaro Meškausko "Kokonija", ant berėmių lapų piešiniai ir tušti rėmai be paveikslų. Visa tai, bendrai pasakius – drąsūs užmojai, lakios fantazijos išmonės. Meškausko rėmai be paveikslų yra elegantiška autokritika – geriau tušti rėmai negu į juos įdėtas popierio lakštas su kelių brūkštelėjimų "kompozicija". Tušti rėmai kam buvo proga pajuokauti: norėčiau pirkti tą paveikslą, bet nėra kainos ir nežinau, kaip jis atrodė... Marija Žukauskienė nuolatinė dailės parodė dalyvė, mėgstanti tapyti, ir šiai parodai davė penkis paveikslus.

Girmanto Ragus "Broliai ir Pusbroliai" originali kompozicija, keturi veidai apibūdinami spalvinėmis detalėmis, lyg būtų sakoma: visi žmonės vienodi, tik smulkmenos juos skiria. Almis Žylė, jau miręs, plastinio meno dailininkas bandęs skulptūrą, tapybą, turi ir kolažo darbų. Elena Kepalaitė parodai davė

aliejum tapytą kūrinių "Skulptūra". Ji teigia: Menas yra nesibaigiantis eksperimentavimas – vystymasis. Aš atrenku stipriai išreikštus architektūrinius įvaizdžius, atspindinčius natūraliai besivystančios evoliucijos idėją.

Dvi dailininkės, Rasa Pranckūnaitė ir Laima Sprangauskaitė, baigusios dailės studijas Lietuvoje, šiai parodai davė gerai padarytus kolažus. Abiejų darbai subtilaus jautrumo kompozicijos, skirtingų spalvų ir medžiagų junginiai. Kolažo techniką ištobulino P. Picasso ir G. Braque.

Metalo, akmens ir medžio skulptūros parodoje ją lyg sukonkretino, ištraukė iš tapytojų fantazijos ir vizijų erdvės ir pastatė ją ant Žemės. Vytauto Kašubos "Žalsvas Akmuo" ir reljefas (metalas) "Mergaitė" besiveržianti į erdvę ir laisvę; minėta Ulėnaitės akmenų iškaltą "Mergaitę"; Rimanto Idzelio "Storalūpis Angelas" ir "Įmantrus Bezdalis", medžio skulptūros. Ryškus skulptoriaus polinkis į satyrą, Lietuvoje pagarsėjęs medžio skulptūrų drožėjas. Šiai grupei artimas Arūnas Aniūkštis, parodai davęs keletą papuošalų. Lietuvoje baigęs Taikomosios dailės mokyklą Telšiuose.

Ištobulintas fotoaparatas įgalino tikrovės fiksavimą tikslinti, jį modeliuoti, ieškant (Nukelta į 7 psl.)

RECYCLING

Vladas Vilekš

daryti prekybą. Mat žydai tuo laiku vengdavo lietuvių kalbos. Bent kiek suprātę apie reklamos reikšmę bizniui, dar pridėdavo: "Tranty, tranty, na fajancy". Tas reiš-kė, kad jis renka skudurus ir už tai duos lėkštę, puodelį ar bliudėlį. Moterėlės negalė-davo atsispirti tokiam preky-biniam paskatinimui ir neš-davo skudurus ir už juos gau-davo lėkštelę. Labai geras prekybinis mainas. Surinkęs skudurus, žydas parduodavo popierio fabrikui, kur iš to buvo gaminamas aukštos ko-kybės popierius. Ir dabar taip daroma.

Šis prekybininkas popu-liariai buvo vadinamas han-deliu. Niekas nežinojo jo tik-rosios pavardės. Jis taip pat atlikdavo pedagoginį vaidme-nį. Koks neklaūžada vaikė-zas, maždaug tarp dviejų ir penkių metų labai paklūsda-vo, kada jam būdavo pasakya: "nusiramink, atiduosiu han-deliui". Ir nusiramindavo. Ką žinai, o gal atiduos han-deliui, kuris vaikšto su mai-šu. Įkiš į maišą ir dingęs ant amžių amžinybių. Paaugliai suprato, kad ne čia šuo pa-kastas. Patys su handeliu biznį varė ir kartais tėvo ge-ras kelnės parduodavo už skudurus.

Dabar handeliai nebevaikš-to. Tad ir recycling labai sunkiai juda. Jau nekalbant

apie pedagoginį reikalą. Štai kodėl jaunimas Amerikoje toks nepaklusnus. Reikia handelio.

Kada išgirsiau Chicagoje "handel, handel!!!" bus aiš-ku, kad recycling problema išspręsta. O taip pat ir peda-gogikoje šiek tiek pažengta.

Mano draugas Florijonas apie "recycling" turi savo nuomonę. Kaip paprastai la-bai originalią. Jis sako:

– Tokia technika, tokie atradimai, o vis dar neina kaip reikia. Iš seno popierio padaro naują, iš seno metalo padaro naują. O kaip apie žmogų?

– Tai ką norėtum atnau-jinti?

– Žmoną. Nusiunti į tokį fabriką ir grįžta nauja, atjau-ninta, pagražėjusi, pagerėjusio būdo...

Čia įžengė Florijonienė staiga ir netikėtai.

– Apie ką jūs čia blevyz-gojate?

– Mes kalbame apie at-naujinimą. Brangute, priėjo-me išvados, kad nieko nerei-kia atnaujinti, kas gerai vei-kia ir kas gerai atrodo.

Florijonas man mirkte-lėjo, ir aš palingavau galvą. Išlydėdamas koridoriuje ty-liai paklausė.

– Ar tikrai manai, kad nereikėtų atnaujinti? Būtų gerai. Nereikėtų barakūdų.

konfliktui, gali naudoti jėgą. Lietuvos kariškių dalyvavi-mui taikos įvedimo operaci-jose dar turės pritarti Seimas. Misijoje dalyvaus tik tie ka-riai, kurie jau yra dalyvavę taikos palaikymo operacijose Kroatijoje.

Iš viso šioje operacijoje turėtų dalyvauti apie 60 tūk-sančių kariškių iš 16 NATO priklausančių valstybių bei 14 santarvei nepriklausančių valstybių. Tarp jų yra beveik visos Vidurio Europos val-stybės, Baltijos šalys, Suomi-ja, Švedija, Rusija, Ukraina, Austrija, Pakistanas. Baltijos valstybių kariai priklausys Skandinavijos šalių batalio-nui. Manoma, kad jie kartu su amerikiečiais bus dislo-kuoti Bosnijos mieste Tuzloje.

Šiemet Lietuva dalyvavo 22-ajose programos "Bendra-darbiavimas taikos labui" pratybose bei planavimo kon-ferencijose, 77 karininkai lankė NATO oficialių kalbų kursus, Lietuvos KAM suren-gė seminarą tarptautinių pra-tybų planavimo klausimais, o Civilinės saugos departamentas surengė atominės elektrinės avarijos pasekmių likvidavi-

VERSMĖS PARODA

(Atkelta iš 6 psl.)

vaizdo darnios sandaros. Tuo būdu fotografijai buvo iš-kovota meninio kūrinio sta-tusas.

Parodoje iš keturių foto-grafų jauniausias Algimantas Puidokas, gimęs 1977, gyve-nantis Lietuvoje, parodai da-vė 6 darbus: gamtos vaizdai, žmogus, žmogus gamtoje. Algio Norvilo "Gatvės vaiz-dai". Dėmesys detalei vaizdą sukonkretina, paverčia jį gy-va tikrovės išraiška. Dešimt metų kaip dirba profesionaliu fotografu, fotografuoja juo-da-balta spalvom. Dalyvauja meninės fotografijos parodo-se Lietuvoje ir JAV. Algi-mantas Kezys, išgarsėjęs foto-grafas iš Chicagos. Jo dar-bų yra Europos ir Amerikos muziejuose, spausdinami jie knygoje galima susipažinti su viso pasaulio lietuvių meni-ninkų kūriniais. Parodoje bu-vo jo keletas darbų: "Stovyk-la Dainava", "Kelmas" ir kt.

Antanas Sutkus gyvena ir dirba Lietuvoje. Parodoje tarp kitų jo darbų matėme pa-veikslą "Basų kojų nostalgija". Sutkaus fotografijose vyrauja žmogus, žmonių ben-dravimas, šeimos vaizdai: "Tėvas ir sūnus", Jaukus šil-tas sambūvis". Sutkus yra autorius spalvotų fotografijų albumo "Lietuva", išleisto Vil-niuje 1992, kurį sudarė ir teks-tus parašė Antanas Bumblaus-kas.

VERSMĖS apdairiai su-ruošta ši dailės paroda yra senųjų ir jaunųjų dailininkų, skirtingų generacijų, kūrybi-nis dialogas, parodęs jų skir-tumus, kūrybinio potencialo išraiškas. Čia sutikti vyresnie-ji davė progą pasigrožėti jų darbais, patikėti jų neslūgs-tančia kūrybine energija. Pa-rodoje jų buvo keletas: Vy-

tautas K. Jonynas, Juozas Bagdonas, Vytautas Ignas, Vytautas Kašuba, Vladas Ži-lius, Romas Viesulas (miręs) Elena Urbaitis, Elena Kepa-laitė. Apie juos, jų kūrybinę veiklą daug kartų įvairiom progom rašyta...

Parodos kataloge VERS-MĖ apie save: Esame tre-čioji lietuvių išeivių karta, įvairiais tikslais atvykome į šią emigrantų šalį... Buria-mės New Yorko VERSMĖ-JE, kad šiame Pasaulio Mies-te nepalūžtumėm, kad išlik-tumėm lietuviais... Esame pasiryžę tęsti ankstesnių Lie-tuvos išeivijos kartų pradėtą lietuvių išlaikymo tradici-ją, darbais ir talentais garsinti Lietuvos vardą. Siekiame įsilieti į New Yorko spalvingą kultūrinį gyvenimą, papildy-dami jį lietuviškomis spal-vomis.

Ši paroda yra mažas, ta-čiau drąsus ir svarbus žings-nis mūsų kelyje.

Tepadeda mums Dievas!

Talento negalima išmok-ti, bet talentą galima intensy-vinti, ugdyti, plečiant ir gili-nant savo asmenybę (aspa-tybę).

Parodos atidarymą pra-vedė VERSMĖS pirmininkas Algimantas Pliūra, M.D. Jo pakviestos Estijos ir Latvijos atstovės sveikino rengėjus ir linkėjo sėkmės, prie jų prisidėjo ir Ann Čarlis, trečios kartos lietuvaite. Parodą ap-lankęs kalbėjo ir Lietuvos Generalinis Konsulas Petras Anusas. Plačiau apie Lietu-vos dailę pasakojo Paulius Jurkus' primindamas jos nuo-latinį rūpestį gilinti lietuvių sąmoningumą.

Parodoje dalyvavo apie 30 dailininkų.

mo pratybas, kuriose dalyva-vo 26-ųjų valstybių atstovai.

Kitais metais Lietuva, bendradarbiaudama su NATO, toliau apmokys pareigūnus bei karininkus, kurs oro erd-vės kontrolės sistemą, stip-rins BALTBAT-ą.

1996 metais Lietuvos ka-riai kartu su NATO valstybė-mis dalyvaus 14-oje Partne-rystės pratybų. Dvejos iš jų įvyks Lietuvos teritorijoje: JAV ir Lietuvos taikos palaikymo pratybos "Gintarinis slėnis 96" bei Danijos, Len-kijos ir Lietuvos pratybos "Gintarinė viltis 96".

Lietuvoje šiuo metu vie-šinti nepriklausoma gynybos patarėjų grupė pateikia siū-lymus kaip sustiprinti mūsų šalies kariuomenės ryšius su visuomene. Kreiptis į gyny-bos patarėjus paskatino spren-dimas siųsti mūsų šalies ka-rius atlikti taikos įvedimo misiją Bosnijoje. Nukentė-

jus kariams šioje padidinto pavojaus zonoje, gali kilti vi-suomenės nepasitenkinimas, todėl reikia pasirengti įveikti galimą įtampą tarp kariuo-menės ir šalies gyventojų.

Lietuva savo apsispren-dimą stoti į NATO parodė 1994 metų sausio 4 d. Tą dieną šalies prezidentas A. Brazauskas, po daugkartinių opozicijos paraginimų bei Seime priimtos rezoliucijos, nusiuntė prašymą NATO generaliniam sekretoriui. LDD partijai apsispręsti šiuo klau-simu nebuvo lengva, nes dar 1992 metais prieš rinkimus į Seimą ji pasisakė už valsty-bės neutralumą. Kitos Balti-jos valstybės taip pat yra pa-reiškusios norą tapti Šiaurės Atlanto santarvės narėmis.

1995.XII.14

ANTRASIS NATO PLĖTIMOSI TARPSNIS

Atkelta iš 1 pusl.

tenkinti, kad kol kas nei vie-na valstybė nebuvo išskirta, neatsirado naujų skiriamųjų linijų ir noriai imasi įgyven-dinti Briuselyje patvirtintą antrojo NATO plėtimosi tarpsnio reikalavimus.

Krašto apsaugos ministe-rija pareiškė sutinkanti siųsti Lietuvos kariškius taikos įve-dimo operacijoms Bosnijoje

ir Hercogovinoje vykdyti. Kaip žinoma, trys lietuvių būriai Danijos bataliono su-dėtyje jau yra dalyvavę Jung-tinių Tautų organizacijos va-dovaujamose taikos palaiky-mo misijose. Dabartinė mi-sija bus gerokai sudėtingesnė ir pavojingesnė. Jai vadovau-ja NATO, taikos įvedimo operacijose kariškiai turi ge-rokai daugiau teisių, kilus

!!! PASKUTINĖ PROGA !!! DOVANA KALĖDOMS IR VISIEMS METAMS

(po Naujų Metų bus 30 dol)

Tik 15 dolerių

(pusė kainos)

atpiginta prenumerata naujiems skaitytojams

Čekį 15 dol. siųsti:

DIRVA,

P.O BOX 19191

Cleveland, OH 44119-0191

Vardas, pavardė.....

Adresas.....

Pusė kainos iki Naujųjų Metų

!!! PASKUTINĖ PROGA

JAV LB socialinių reikalų taryba

Socialinių reikalų tarybos uždavinys yra pagalba lietuviui Amerikoje ir organizavimas tiesioginės pagalbos Lietuvos žmogui. JAV LB Soc. reikalų tarybai vadovauja Birutė Jasaitienė.

Amerikoje pagalba yra teikiama visiems jos reikalingiems patarimais, legaliais ir socialiniais, taip pat, surandant šaltinius informacijai ir pagalbai iš įvairių Amerikos valdžios įstaigų. Ta pagalba yra teikiama iš Vyresniųjų

centro Chicagoje, "Seklyčios". Joje esančioje Socialinių reikalų raštinėje dirba Birutė Podienė su talkininkais. Jos pildo įvairias formas, tvarko dokumentus, aiškinasi su valdžios ir privačiomis įstaigomis, padėdamos ne tik Chicago, bet ir kitų miestų, net kitų kraštų lietuviams.

Soc. reikalų taryba padeda gauti Vokietijos pensijas, dalina formas žalių kortelių laimėjimo loterijai, aiškina JAV pilietybės gavimo klau-

simus, artimai dirba su imigracijos, Valstybės departamento, miesto ir valstijos pareigūnais. Su tų įstaigų advokatais rengia seminarus, kuriuose informuojami ir vietiniai, ir naujai atvykę lietuviai. Seminarų metu gauta informacija skelbiama "Drauge", "Pensininke" ir siunčiama į apylinkes.

"Seklyčioje" prisiglaudusi žurnalo "Pensininkas" administracija ir biblioteka, čia vyksta aerobikos pamokos, matuojamas kraujo spaudimas, vyksta poopietės, koncertai, organizuojamos įvairios kelionės. Popiečių programos ir išvykos organizuoja Elena Sirutienė.

Restoranas "Seklyčia" padeda apmokėti centro išlaidų išlaidas, iš jo išvežojamas maistas nepajėgiantiems atvykti.

Antrame pastato aukšte gyvena "Lietuvos vaikų vilties" komiteto vaikai ir prisilaiko įvairių įstaigų raštinės: "Lietuvos našlaičių globos", Tautinių šokių šventės, "Margočio II" ir kt.

Jau treči metai Soc. reik. tarybos narės Aldona Šmulskienė ir Birutė Jasaitienė "Draugo" šeštadienio laidoje redaguoja savo skyrių, teikdamos informaciją visiems svarbiais teisiniais ir socialiniais klausimais.

Taryba taip pat administruoja Marquette parko specialią apsaugą. Tai yra Chicago miesto projektas. Prie gyventojų nekilnojamo turto mokesčių pridėdama tam tikra suma, kuri yra naudojama privačios sargybos samdymui.

Pagalba Lietuvai ribojasi lėšomis. Stengiamasi jas naudoti protingai ir planin-

gai. Tam tikslui buvo surengta konferencija "Pagalba Lietuvai".

Isteigti "Lietuvos vaikų vilties", "Lietuvos našlaičių globos" ir "Lietuvos partizanų globos" komitetai. Renkami rūbai ir siunčiami į Lietuvą, dalinami gausių šeimų adresai norintiems jas šelpti.

Visas šis darbas dirbamas 6 apmokamų tarnautojų ir daugybės neapmokamų savanorių talkininkų. Kiekvienas komitetas savo lėšas pats sau organizuoja ir turi savo atskirą išdą. Lėšos gaunamos iš Lietuvos fondo, iš Chicago miesto, tačiau didžiausia dalis ateina iš Amerikos lietuvių aukų.

G. Juškėno nuotr.

AUKA KARO DIEVAIČIUI

Andrius R. Mironas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

– Gal pabėkime? Čia geru nebus.

– O kaip iš čia pabėgsi? Kur? Naciai mus apsupę tankiu ratu.

– Žiūrėk! Dar vieną moterį išleido!

– Tai žinoma "gegutė"... Kukuodavo su naciais...

Šalia stovėjusi Šalavejienė, Teresės kaimynė, pikta iškošė pro dantis. Visų apsuptųjų žvilgsniai pikta palydėjo į laisvę išeinančią. Lydėjęs ją karį apkabino ir dingio už namo kampo.

– Kęstai... O gal ir mes pasiprašykime išleidžiami?

– O ką tu jiems sakysi? Juk tu su jais nebendravai. Bet... Juk pasiklausti galima... Einu!

Kęstutis be žodžių linktelėjo galva. Teresė nuėjo paskui vyrą, nepaleisdama jo rankos. Abudu yrėsi alkūnėmis pro žmones. Priėjus prie išdidaus veido karininko, kiek mokėdamas vokiškai, paklausė...

– Pone karininke, kas čia yra? Kodėl mes čia laikomi?

Nacis apžvelgė dailų lietuvių stuomenį, lyg nuspręs-

damas, kad šis tikėtų tarnauti Wehrmachte ar SS dalinyje, mažiausiai galėtų dirbti prie apkasų kasimo. Bet tuoj nusisuko, neatsakęs į klausimą. Už jį atsakė čia pat buvęs kaimynas Kromelis.

– Turbūt mūsų partizanai buvo užpuolę jus ir nušovė kokią vieną.

– Bet partizanų nėra! Jie nekovoja prieš nacius, tik su lenkais.

– Vokiečiams visai nesvarbu, kas nušovė iš pasalų ar kautynėse. Už vieną vokiečių mes turime mirti dešimtimis... Gal dvidešimtimis mūsų gyvybių atsiilyginti už jų nuostolius...

Nors ir žinoję, ar girdėję vokiečių taktiką žuvus jų kariui, bet išgirdę arti stovėję Pirciupio gyventojai suprato, ko juos suvarė į kaimo vidurį. Naciai atvyko keršyti visiškai nekaltiems gyventojams. Jiems visiškai nerūpėjo tautybė, kaltumas ar priešiškumas.

– Bet kai kuriuos žmones jie išleidžia, juk matėte! Gal ir mane su Terese išleis? Mes nieko blogo jiems nepadarėme. – Kęstutis šį sakinių pakartojo nacių viršininkui.

Karininkas parodė savo pavaldiniams ir vienas jų sudavė Kęstučiui krūtinės automato buožę, o antrasis ranka pastūmė toliau nuo karininko į apsuptųjų gyventojų ratą.

– Jie gyvuliai, žvėrys! Kęstai, ar jie tave sužeidė?

Kęstutis rankomis laikėsi už krūtinės raumens, bet juto tik didesnę sielos skausmą ir pasipiktinimą žmonių žiaurumu. Jo akyse pasivaideno lenkų kareiviai su buožėmis, kada lenkų Tatarska Jazda anais metais Perlojoje jį daužė, patekusį jų nelaisvėn. Vis dėlto sumušą, pusgyvį, nugabeno ligoninėn kažkuriam Lenkijos miestelyje. Padėtas ligoninėn atsigavo gana greit, o tardomas pradėjo apsimesti netekusiu atminties nuo gautųjų galvon smūgių.

– Nieko, Teresėle... Tik sumušė truputį. Kaulų neišlaužė. Smūgis buvo ne toks stiprus. Nieko, praeis...

Karininkas stebėjo apsuptuosius. Vėl pirštu pamojo vienai moteriai, o ši, prisitraukusi dar vyrą į merginą, priėjo. Visus tris kariai išleido iš apsuptimo.

– Dar ir tuos išleido...

– Tai Grakauskienė su savo meilužiu Grybinu. Žmonės kalbėjo, kad ji su vokiečių viršila flirtavusi... Ir savo dukterį vesdavosi kažkur, at-

rodo, pas kareivius...

– Tai toji mergaitė jos dukterė?

– Taip. Jai jau septynioliktai baigiasi.

Skardus švilpimas nutraukė žmonių klegėjimą ir moterų verksmus.

Sargybinių ratas praskyrė ir į vidų įėjo du stambūs, geležinių veidų vyrai. Kažkokie laipsnių ženklai antpečiuose, už diržų pistoletai. Automatų vamzdžiais po vieną stumdė į šalį vyrus, atskirdami nuo visų atskiron grupę. Kęstutis mintyse skaičiavo. Atrankai pasibaigus, naciai nusivarė penkiolika vyrų, iš visų šalių apsupę tankiu karių ratu.

– Kur juos varo?

– Greičiausiai sušaudys, Teresėle...

– Dieve mano...

Tačiau seniai visi suprato, kad mirtis čia pat. Kęstutis ir Teresė išgirdo kitus kalbant ir ėmė klausytis, kai kada ir patys klausinėdami. Apsuptojo būrio pakraščiais, arčiau saugojančių karių esantieji geriau matė budelius ir pranešinėjo kitiems, ką mato.

– Į Paškauskų kluoną nuvarė! Jau stumia vidun...

Teresė žinojo Paškauskų sodybą. Dabar ton šalin su Kęstučiu žiūrėjo, tarsi tikėdamies išgirsti šūvius. Ir kiti

visi belaisviai nutilo.

– Dūm! – sušuko kažkas.

– Tai Paškauskų sodyba!

– Ne! Tai jų kluonas!

– Nejau tie žvėrys degina gyvus žmones?! O, Dieve! Negali būti!

Akimirkai viskas apriomo. Nenoromis visi klausėsi. Nuo Paškauskų kluono sklido baisūs, širdį draskančieji šauksmai, maldavimai ir dejavimai. Teresė užsikimšo ausis ir paslėpė veidą, prisiglaudusi prie Kęstučio krūtinės. Kęstutis pasibaisėdamas stebėjo juodų dūmų kamuolius, besiverčiančius iš ten, kur girdėjo priešmirtinius vyrų balsus ir klaikius šauksmus.

– Juos degina gyvus!... Prakeikti nacių gyvuliai!

Nesąmoningai Kęstutis išsilaisvino nuo Teresės apkabinimo ir prišoko prie nacių karininko. Jau užsimojo, bet jo ranką kažkas iš užpakalio sulaukė. Šaltu, piktu žvilgsniu naciai atsisuko ir pažiūrėjo į jauną pasikėsintąją, vėl išmatuodamas jį nuo galvos iki kojų. Čia pat pribėgo Teresė ir apkabino vyrą.

– Kęstai! Kur tu?... Kodėl tu?..

Ji suprato.

(Bus daugiau)

Lietuvių rašytojų draugijos premija

š.m. gruodžio 9 d. buvo paskirta Julijai Švabaitei už penktąjį jos poezijos rinkinį "Žiemos erškėtis", pernai "Lietuviškos knygos klubo"

išleistą Chicagoje. Komisija premijai skirti (Leonardas Andriekus – pirmininkas, Vytautas Volertas – narys, Julius Keleras – sekretorius)

GERA KALĖDINĖ DOVANA

ir čia gyvenantiems, ir Lietuvoje.
Tai 10.000 anglų-lietuvių posakių palyginimų, sutilpusių 500 puslapių knygoje

O gal ir ne visai taip

arba angliškai

It Ain't Exactly Sol

Sudaryta inž. B. Masioko ir jo žmonos a.a. Evelinos Kolupailaitės – Masiokienės išleido Raguvo leidykla 1994 m.
Kaina \$18.50, persiuntimo išlaidos \$ 3. – Amerikoje (užsienyje – \$4), viso \$21.50 (USA)
Užsakymus siųsti:

B. Masiokas
13902 E. Marina Dr. #404
Aurora, CO 80014-5522

Gyvenime nieko gražesnio nėra, kaip sugebėjimas gyventi dėl kitų žmonių, suprasti jų reikalus ir padėti jiems. Tokia lietuvių užuovėja yra p. Salomėja Knistautienė ir jos vaišingi namai. Ji nepavargstanti, kaip rūpestinga mama, vienus priima kitus išlydi.

Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga p. Salomėjai prašome gimusio kūdikėlio Kristaus palaimos, sveikatos ir niekad nepavargti Jos gerai širdžiai.

E. E. R. Janušauskai

vienbalsiai pripažino ją geriausią išėvijoje pasirodžiusia 1994 m. knyga. Dviejų tūkstančių dolerių premijos, kuri bus įteikta 1996 m. vasario 16 d. Chicago Jaunimo Centre, mecenatas Lietuvių Fondas.

V. Bacevičiaus nuotr.

Lidija Tautkuvienė.

viešnia iš Lietuvos, aplankė Clevelando "Grandinėle", studentų taut. šokių grupę, kuriai vadovauja Aida Bublytė. Ponia Tautkuvienė yra baigusi Vytauto Didžio universitete žurnalistiką, yra Klaipėdos choreografijos fakulteto absolventė, daugelio šokių švenčių vyresnioji choreografė ir režisierė, dirbusi su įvairiais šokių ansambliais Lietuvoje. Dabar gyvena Chicagoje.

Sveikinimai ir linkėjimai Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, nuo 1886 metų, per ilgus dešimtmečius nešęs aukštai išskeltą lietuvių vėliavą, žengęs vienybės keliu, sveikina visame pasaulyje gyvenančius lietuvius šv. Kalėdų proga ir linki kelionėje į išsvajotą XXI-ą amžių – į 2000 metus, daug stiprybės, idealizmo, pasiaukojimo siekiant amžinos Lietuvos garbės. SLA per 110 veiklos metų, vis veidu į atvykusius iš Lietuvos, linki Jiems našaus šikūrimo, draugiško bendradarbiavimo.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
Vykdomoji Valdyba

Dr. Vytautas Dargis – pirmininkas
Vytautas Kasniūnas – vicepirmininkas
Genovaitė Meiliūnienė – sekretorė
Loreta Stukienė – išdininkė
Nelė Bayoras-Romanas – išdo globėja
Stasys Virpša – išdo globėjas
Dr. Vytautas Tauras – daktaras kvotėjas

Puikių Šventų Kalėdų ir laimingų 1996 Naujųjų Metų

linkime visiems
LB Ohio apygardos lietuviams

LB Ohio apygardos valdyba

Nuo Ramiojo vandenyno pakrančių:

BALTISTIKOS STUDIJS JAV VAKARUOSE

Antanas Dundzila

Su malonumu ir didėlėmis viltimis rašau, kad JAV Seattle, WA mieste, Washingtono Universitete yra steigiamas nuolatinė baltų studijų programa. Esmėje tai džiugus reiškinys, kuriam reikės Amerikos estų, latvių ir lietuvių pastangų bei išteklių. Reiškia, kad rimta mokslo institucija baltų reikalais domisi ir mato reikalą akademineje plotmėje darbuotis.

Aišku, šis užsimojimas visuomenėje bus sutiktas su virtine klausimų, su skepticizmo gūrkšniu. Tai suprantama: juk jau krūvelė metų kai Chicagoje, Illinois Universiteto apimtyje veikia lituanistikos katedra. Ar čia, su Washingtono Universiteto programa nebus jėgų bei išteklių skaldymas? Ar turėsime studentų, profesorius? Koku būdu bus įmanoma šį sumanymą įgyvendinti? Kuo Washingtono universiteto programa skirsis nuo chigaigiskės? Koku būdu tą programą estų, latvių ir lietuvių interesai diriguos, tvarkys?

Aš šiuos ir kitus klausimus pats sau stačiau, bandžiau į šį sumanymą žiūrėti kritiškai. Pilnai išvystytų atsaky-

mų į visus klausimus dar nėra. Tačiau yra grupė entuziastų, kurie jau gražiai pasidarbavo. Žinome iš spaudos, kad dvi vasaras universitete vyko baltistikos studijos. Kiek įmanoma, reikalą apsvarstęs, pasitaręs su kitais, aš manau, kad sumanymas yra sveikas, remtinas ir reikalingas. Tam tikra prasme šis sumanymas yra siūlymas visuomenei pasinaudoti proga. Gi progos, kaip žinome, dažnai po kelis kartus nesiūlo.

Iš Ramiojo vandenyno pakrantėse gyvenančių lietuvių šio sumanymo pagrindinės organizatorės yra Ina Bertulytė Bray ir Irena Blekytė. Iš universiteto pusės baltistikos programos iniciatoriais yra laikytini profesoriai D. Waugh ir T. DuBois. Programą taip pat remia latvių kilmės prof. Guntis Smidchens, tarp kitko – gerai kalbantis ir lietuviškai ir estiškai. Prof. D. Waugh teigia, kad daugelis amerikiečių geriausiu atveju yra tik girdėję apie Baltijos regiono šalis ir jų kultūrą; tokia išsilavinimo spraga turi įtakos šių šalių atžvilgiu

visai JAV vyriausybės politikai. Jis teigia, kad geresnis Baltijos šalių istorijos, šandienos pažinimas ir jų kalbų mokėjimas padėtų amerikiečiams geriau suprasti nepriklausomybę atgavusių Baltijos kraštų vaidmenį bei siekius. Šiuo tikslu buvo įsteigtas Baltų Vasaros studijų institutas (angliškai Baltic Studies Summer Institute, BALSSI), kuriame bendradarbiauja Washingtono, Illinois, Indiana, Michigan ir Wisconsin universitetai. Tai jau rimta, žymių mokslo institucijų užsukto darbo pradžia.

Štai iki šiol atliktų darbų sąrašėlis: lietuvių kalba dėstyta 1994 ir 1995 vasarą; 1994 suruošta pasižymėjusios auđėjos Emilijos Tutlienės darbų paroda, apie audinius paskaitą skaitė Rūta Saliklienė; Lietuvos Ambasadorius Adolfas Eidintas 1994 rudenį skaitė dvi paskaitas apie Lietuvos saugumo problemas; 1994-95 mokslo metais prof. Smidchens dėstė lietuvių, latvių ir estų kalbų kursus; 1995 gegužės mėn. Valdas Adamkus dalyvavo Baltijos jūros gamtosaugos seminare; Estijos Ambasadorius Toomas Ilves skaitė paskaitą BALSSI atidaryme; prof. Alfred Senn ir prof. Violeta Kelerienė dalyvavo su paskaitomis 1995 vasarą; Universitetą

1995 spalio 31 aplankė ir paskaitą skaitė Estijos Prezidentas Lennart Meri. Buvo ir daugiau čia neišvardintų svečių – ambasadorių, profesorius – su paskaitomis. 1995 vasarą BALSSI programą lankė arti 70 studentų; programa veikė nuo birželio 19 iki rugpjūčio 18 dienų.

Norint kad BALSSI programa veiktų nuolatos, panašiai kaip kad veikia Lituanistikos katedra Chicagoje, reikia surinkti ir į universiteto specialų fondą įnešti \$750,000 (Palyginimui, prieš dešimtmetį lietuvių visuomenei Illinois Universitete katedra kainavo \$600,000.) Tai atrodo didelė suma, bet, imant dėmesin, kad čia ne vien lietuvių, bet taip pat dalyvauja latviai ir estai – turėtų būti įkandama. Ina Bertulytė Bray apie šią pinigų sumą taip sako: "Jei kiekvienas lietuvis, latvis ir estas Amerikoje duotų po dolerį, tai pinigai atsirastų tuoj pat... Aišku, tai nerealu, taip nebus... Tačiau laukiama ir didesnių ir mažesnių aukų." Pažymėtina, kad Vydūno Fondas šį projektą jau parėmė \$1,000 dovana. Tai bene pirmasis apčiuopiamas lietuvių visuomenės institucinis įnašas.

Medžiagos apie BALSSI

yra gan daug. Ji įvairi, skatinanti. Esminis tikslas yra aiškus: pribrendo reikalas lietuviams, latviams ir estams rūpintis dendrus uždavinius puoselėti JAV-ių akademineje aplinkoje. Bendro supratimo apie šiuos tris kraštus Amerikoje labai trūksta.

Kas atsimena, po karo Vokietijoje veikė Pabaltijo Universitetas. Dabar čia atsirado proga bendrą pabaltiečių akademineje programą diegti žinomoje Amerikos mokslo institucijoje. Tai reikšminga!

Kitas reikšmingas bruožas glūdi tame, kad programa bus diegiama jau veikiančio Skandinavų kalbų ir literatūrų departamento apimtyje. Tai pabrėžia mūsų orientaciją į Vakarus, tolyn nuo mūsų engusių ir dar dabar į Lietuvą, Latviją, Estiją pretenziją reiškančių slavų: tai svarbu, to irgi būtina reikia! Reikia lietuviams, latviams ir estams veikti sutartinai, išvien.

Norintieji ir galintieji aukoti, pinigus siunčia University of Washington, Scandinavian Department, DL-20, Seattle, WA, 98195; čekius rašyti "University of Washington Foundation (Baltic Program)". Visi įnašai atleidžiami nuo federalinių mokesčių.

(1995-XII-7)

Clevelando lietuvių pensininkų klubo vardu sveikiname DIRVOS darbuotojus, Clevelando lietuvių pensininkų klubo narius ir visus Clevelando lietuvius su **Kalėdų Šventėmis** linkėdami daug džiaugsmo ir geros nuotaikos.

Lai sveikata ir gausios laimės dovanos lydi visas jūsų **Naujų Metų** dienas.

Clevelando lietuvių pensininkų klubo valdyba:

Jonas Balbatas,
Nora Čečienė,
Stasė Mačienė,
Vytautas Staškus.

Stepas Butrimas,
Jonas Kazlauskas,
Jurgis Malskis,

JAV LB Krašto Valdyba, drąsiai žengdama pirmyn į naują rytą ir apjungdama Amerikoje gyvenančius lietuvius, sveikina visus JAV LB apygardas ir LB apylinkes (ypač naujasias) bei visus lietuvius ir lietuviybės mylėtojus

Šv. Kalėdų ir Naujų '96 Metų

proga, linkėdama visiems gražių švenčių ir sėkmingo darbo vaisiaus. Te Kristaus gimimo šventė atneša tyro džiaugsmo ir begalinės meilės, o naujieji metai būna kupini nuoširdaus bendradarbiavimo, glaudžių ryšių, atliktų darbų ir nesibaigiančios energijos ir vilties.

Kalėdos 1995

Sveikiname Tėvynėje ir po pasaulį pasklidusius lietuvius, laimingai sulaukusius šv. Kalėdų ir viltingai žengiančius į Naujuosius Metus.

Prisimindami praėjusiais metais nueitus kelius, atliktus darbus bei pasiektus laimėjimus, ateinančiais metais ryžkimės dar labiau dirbti Nepriklausomos Lietuvos valstybės statybai ir užsienių lietuvių lietuviybei.

Visada gyvenkime mintimi, kad mūsų darbų tikslas būtų šviesi Lietuvos ateitis, jos žmonių gerovė ir gyva tautai bei valstybei užsienio lietuvių.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų.

PLB valdyba:

Bronius Nainys – pirm.
Rimas Česonis
Vacys Garbonkus
Dr. Petras Kisieliū
Baniutė Kronienė
Milda Lenkauskienė

Dr. Vitalija Vasaitienė
Aleksas Vitkus
Paulius Mickus
Juozas Gaila – PLB atstovas Lietuvoje
Vytautas Kamantas – PLB fondo pimininkas

VEIKLIOJO JAUNIMO KALĖDINIAI PASIRUOŠIMAI

"Švyturio" moksleiviai ruošiasi savo projektui papildyti Lituanistinės mokyklos mokinių kalėdinę programą, taip pat dalyvauti "Ateities" sendraugių ruošiamame susikaupime.. V. Bacevičiaus nuotr.

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai repetuoja Kalėdinę programą. V. Bacevičiaus nuotr.

Inž. EUGENIJUI MANOMAIČIUI

mirus, žmonai IRENAI ir sūnums su šeimo-
mis reiškiame giliausią užuojautą ir kartu
liūdime

Lietuvos dukterys
Juno Beach FL.

Savo draugus ir pažįstamus ir visus geros
valios lietuvius sveikinam

Šv. Kalėdų ir Naujų 1996 metų

proga, linkėdami ramybės ir sveikatos

Albinas ir Brigita Stukai
Jackson, N.J.

Vilniaus Senamiestyje...

Po Jūsų ilgos kelionės Didžiaja gatve ir po sielos atgaivinimo
prie Aušros Vartų užsukite į ROJAUS ARKĄ-restoraną esantį
tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos.

ROJAUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625

ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.

Lietuviški įprastiniai ir firminiai valgiai bei gėrimai. Karštų
valgių kainos nuo 4 iki 16 litų.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29⁰⁰ iki \$98⁰⁰

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją

Rūta Degutienė (216) 943-4662

28262 Chardon Road Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 West 69th St. Chicago, IL 60629
(312) 436-7772 Dirbame nuo 1987 m.

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas Tel: (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts. OH 44143

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Sveikina visus Clevelando ir apylinkių lietuvius

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJUJŲ METŲ

proga, linkėdami tyro kalėdinio džiaugsmo
ir laimės ateinančiais metais

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Telefonas:
531-7770

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

CLEVELANDE ir apylinkėse

SKAUTŲ KŪČIOS

Sekmadienį, gruodžio 10 d., Clevelando Pilėnų tunto skautai vyčiai, tęsdami savo tradiciją, Dievo Motinos parapijos svetainėje surengė skautiškų šeimų Kūčias. Dalyvaujančios šeimos sunėšė įprastinius Kūčių patiekalus. Kadais Lietuvoje prieš Kalėdas skubėdavom išvykoti į šilą, kur puošdavom gražią eglutę ir giedojo me, ją apsupę ratu, kalėdines giesmes. Šiemet mūsų eglutė buvo papuošta svetainėje. Prie jos broliai vyčiai skaitė skaitinius, sukalbėjome maldas, dalinomės Kūčių valgiais, giedojo me giesmes ir užbaigė me giesmę "Ateina naktis"... Ji su lietuviška skautija keliauja per platųjį pasaulį jungdama senus ir jaunus į bendrą ratelį.

Ger. J.

Dėkojame meninkui Algirdui Muliočiui už talką "Dirvai"-profesionaliai perdirbtas reklamas ir kalėdinio numerio papuošimą. Clevelandiečiai p. Mulioči pažista iš reto grožio plakatų, kuriuos jis nesibrangindamas dirba visų organizacijų renginiams reklamuoti. Ačiū. Red.

Dešinėje: "Neringos" tunto mažoji kalėdinė mugė. Tunto vadovės Iris Hallal ir Livija Pollock ir jų talkininkės Nijolė Pollock ir Nida Degėsytė V. Bacevičiaus nuotr.

TAUPA bus uždaryta gruodžio mėn. 24 d., 25 d., 31 d., ir sausio mėn. 1 d. 1996

★★★★★

NAUJOS LITURGINĖS APRANGOS

Neseniai Clevelando Šv. Jurgio parapijai buvo nuauštas Šv. Jurgio gobelenas. Jis buvo suprojektuotas ir pagamintas Belgijoje. Jį pirmą kartą matysime per Kalėdas. Kartu gauti nauji altoriaus užtiesalai.

Ger. J.

Sekmadienį, gruodžio 31 d.

LIETUVIŲ NAMAI rengia NAUJŲJŲ METŲ sutikimą

Užkandžiai ir gėrimai 8 val., vakarienė 9 val.
Sampanas ir baras nemokamai

Groja **JOHNNY SINGER** orkestras.

Bilietus (stalus) galima užsisakyti Lietuvių klube skambinant tel. 531-2131 arba pas Algį Penkaską tel. 944-4556

Įėjimo kaina \$35.00 asmeniui

PUIKI KALĖDINĖ DOVANA

Prieškalėdinis laikotarpis jau ir vėl skatina mus prisiminti savo artimuosius, draugus ir bičiulius, jiems parengiant kaip galima vertingesnę dovaną, neišleidžiant daug pinigų, bet suteikiant didžiausią malonumą. Tokią Kristaus gimimo šventei simbolišką dovaną galima įsigyti, užsakant Clevelando Dievo Motinos Parapijos choro įgrotą kasetę ar garsinį diską "Prakartėlėn skubu" su 13 lietuvių ir tarptautinių kompozitorių kalėdinių giesmių, muzikės Ritos Kliorienės vadovaujamo choro įgiedotų su vargonų, fleitos, trimito ir

klarineto palyda. Paštu užsaka šiuo adresu:

Romas Apanavičius,
23750 Chardon Rd.,

Euclid, Oh., 44117 arba telefonu 216-531-6995, prisiunčiant po 10 dol. už kasetę ir 15 dol. už diską, pridedant po 3 dol. persiuntimo išlaidoms padengti. Clevelando ir apylinkių gyventojai gali tas dovanas įsigyti sekmadieniais po pamaldų Dievo Motinos Parapijos knygyne ar pas Ritą Kliorienę bei Romą Apanavičių. Tai simboliška ir labai vertinga kalėdinė dovana, kuria džiaugsis visų gentkarčių atstovai.

A.M.B.

Gera proga įsigyti žinomo fotografo Juozo Polio menišką albumą "Malda Lietuvai".

Kaina 14 dol., už persiuntimą 3 dol. Gaunama "Dirvoje".

BALYS AUGINAS
Poezijos knyga
METAFORŲ SMUKAS
KNYGA GAUNAMA DIRVOJE
Kaina 12 dol. Siunčiant paštu – 14 dol.

BORN TO TRAVEL

831-5530 800-366-9980 Fax: (216) 831-5028

Naujos žiemos ir pavasario sezono kainos. Skrydžiai su FINNAIR, SAS, LUFTHANSA, LOT-POLISH.

Parduodame bilietus į Meksiką, Las Vegas bei kitas pasaulio šalis
Skambinkite Žvaigždutei ar Ritai

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!

Litma Import-Export administracija

ŠILUTĖJE ŠVIEČIA KULTŪRINĖS VEIKLOS ŽIBURIAI

Jurgis Janušaitis

Nepriklausomybės laikais, manau, ne vienas iš tėvynainių yra keliavęs po Mažąją Lietuvą ir ne kartą stabtelėjęs pakelėj į Klaipėdą nedideliame miestelyje - Šilutė.

Šilutės gražios gamtinės apylinkės, per ją teka nedidelis upelis Šiša, o miestelį supa pušynėliai, kuriuose vasaros metu pramogaudavo vokiečiai, sportuodavo jaunimas, o lietuviai turėjo geras sąlygas poilsiui, pasivaikštinėjimui po apylinkes.

Nepriklausomybės laikais Šilutė buvo laikoma didžiausia ir aktyviausia vietinių vokiečių vietovė. Tik centrinės Lietuvos įstaigos, paštas, geležinkelis, Lietuvos bankas, gimnazija, saugumo policija dirbo Lietuvai, vengdami su vokiečiais konfliktų. Mažoji Lietuva - Lietuvos kampelis. Čia gimė, augo, gyveno ne vienas gilus patriotas, kaip Vydūnas, Martynas Jankus, kurie amžinam poilsiui yra atgulę netoli neužmirštamo Rambyno, Bitėnų kapinaitėse. Mažoji Lietuva yra išauginusi ne vieną žymų tautos sūnų.

Ir šis kraštas pergyveno žiauriąją bolševikų beveik 50-tį metų trukusią okupaciją. Tačiau čia išliko lietuviškos veiklos šviesūs žiburiai, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę, čia subangavo ir kultūrinė veikla.

Didžiausias dėmės, atrodo, krypstą į Šilutę, kurioje veikia kultūros ir švietimo skyrius, sėkmingai dirba centrinė biblioteka, kurios skyriaus vedėja yra gera organizatorė ir energinga moteris Giedrė Leškytė, Šilutės muziejus, kuriam vadovauja direktorė Roza Šikšnienė, veikia dailės mokykla, vadovaujama direktoriaus Arnoldo Miluko, taip pat gimnazija ir kitos įstaigos.

Tad ir nedideliame Šilutės mieste vyksta gyva kultūrinė veikla. Praėjusiais metais specialus komitetas suorganizavo pasaulio lietuvių dailininkų ekslibristų konkursą, kuriame dalyvavo net 102 dailininkai, pateikę 212 darbų. Konkurse dalyvavo ir užsienio lietuviai dailininkai ir laimėjo premijas. Šiuo ekslibristų konkursu "Vydūnas 125 - Šilutė" buvo prisimintas šio krašto žymusis veikėjas Vydūnas.

Atrodo, kad šilutiškiams kultūrininkams šis veiklos kelias sėkmingas.

Tad ir šiais metais yra organizuojamas naujas meninių atvirukų konkursas "Šilutė". Organizacinį komitetą sudaro įvairių institucijų vadovaujantys asmenys: Saulius Sodonis, Giedrė Leškytė, Roza Milukas, Petras Skutulas ir dailininkė iš Vilniaus Ieva Labutytė.

Šio konkurso tikslas - propaguoti mažosios grafikos atvirukų žanrą. Kviečiama įprasminti Šilutės miesto ir jo apylinkių: Bitėnų, Juknaičių, Klintų, Rambyno, Rusnės, Ventės ir kitų architektūros, istorijos bei kultūros paminklus, įžymias šio krašto asmenybes, pavaizduoti specifinius pamario motyvus. Taip rašo organizacinis komitetas informaciniame lankstinuke.

Taip pat nusako ir sąlygas: pageidaujamas atvirukų standartinis formatas 148x105, 210x148, 210x105 mm. Galima pateikti ir kitokių formatų, originaliai lankstomų atvirukų. Mastelis 1:1. Dailininkas gali siūlyti ir atviruką su apipavidalintu voku.

Pageidaujama, kad atvirukuose būtų įrašas "Šilutė", kitų vietovių pavadinimai ir asmenybių vardai. Gali būti ir kitų įrašų. Tekstai turi būti suredaguoti.

Konkurso dalyvis gali pateikti kelis atvirukus bei atvirukų komplektus (skirtingu slapyvardžiu). Atvirukai turi būti užbaigti, tinkami spaudai. Konkursui reikia pateikti du vokus. Viena - simboliu pažymėtas atvirukas, nurodyta jo atlikimo metai, technika, kitame - simbolio autoriaus vardas, pavardė, adresas, telefonas. Siųsti prašoma iki 1996 m. balandžio 15d. adresu: Giedrė Leškytė, Dariaus ir Girėno 22-5, Šilutė 5730. Meninių atvirukų paroda bus atidaryta 1996 m. gegužės 25 - tąją, Šilutės miesto šventės dieną, Centrinėje bibliotekoje.

Vertinimo komisija atrinks ir paskelbs laimėtojus, bus teikiamos premijos ir kiti apdovanojimai.

Šio konkurso dailininkų darbai bus eksponuojami ir JAV Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Šio organizacinio komiteto darbščioji narė, gabi organizatorė Giedrė Leškytė jau yra išsiuntusi apie 200 laiškų dailininkams, kviesdama juos konkurse dalyvauti.

Dail. A. Žiupsnytė

Lietuviai Sibire šiandien

Š. m. rugsėjo 15 - spalio 4 d. išleidytojas Paulius Baltakis OFM atliko seniai žadėtą kelią į Rusiją ir golgotos keliu pažymėtas Sibiro vietas. Iš ten jis parvežė įdomių žinių apie Sibire tebegyvenančius lietuvius.

Sibiras

Laike masinių 1941 metais Sovietų valdžios pradėtų deportacijų, į Sibiro kraštą ir aplinkines Sovietų respublikas keliomis bangomis buvo išstremta apie 400,000 lietuvių, tarp jų su viršum 300 kunigų. 1956 metais tremtiniai buvo rehabilituoti ir dalis jų grįžo į Lietuvą. Kuriems nebuvo leista apsigyventi tėvynėje, persikėlė į Karaliaučiaus kraštą, Sankt Peterburgą, Maskvą ir kitur.

Sibire yra likę apie 40,000 lietuvių. Novosibirsko srityje apie 600, Tomsko apie 900, Altajaus 650, Omsko 8,000, Krasnojarsko 7,500, Irkutsko 4,500. Kiti išsibarsę po visą platųjį Sibirą. Dauguma pasiliko dėl darbo, mišrių vedybų, ar sunkumų iš naujo pradėti gyvenimą nors ir nepriklausomoje, bet dar vargstančioje tėvynėje. Pagal 1993 metais paduotus prašymus, dar apie 800 šeimų

lyvauti. Tad būtų džiugu, kad ir šiame konkurse gausiai dalyvautų užsienio lietuviai dailininkai. Organizatoriai labai prašo tėvynainių, ypač minėtose vietose, paremti šį konkursą, kad ir mažiausia auka, iš kurių bus apmokomos konkurso išlaidos ir skiriamos premijos. Tikslas kilnus, užmojis sveikintinas, linkėtina šiame darbe sėkmės.

norėtų grįžti į Lietuvą, bet gana daug tremtinių grįžta atgal ir į Sibirą, nes jų buitinės sąlygos čia geresnės, negu Lietuvoje.

Prasidėjus demokratiniam judėjimui, Sibire buvo bandyta organizuoti Bendruomenės ir Kultūros draugijas. Kai kur buvo įkurti lituanistiniai kursai, o Novosibirske buvo net lietuviška mokyklėlė, bet dėl įvairių sunkumų ir tolimų distancijų Novosibirsko mokykla ir beveik visi kursai turėjo užsidaryti.

Nors Omske yra daug lietuvių, bet jie nėra organizuoti. Lietuvių Bendruomenės-Kultūros draugijos tebeveikia Novosibirske, Tomске, Barnaule, Krasnojarske ir Igarkoje. Jas apjungia Sibiro Lietuvių sąjunga, kuriai vadovauja geologijos daktaras Vilius Bernatoniš, 1941 metais išstremtas iš Lietuvos, būdamas tik 3-jų metų amžiaus. Lietuvių draugijoms ir sąjungai priklauso vyresnio amžiaus žmonės - buvę tremtiniai, o jaunimas laikosi nušaliai, daugelis nekalba lietuviškai ir lietuvių veikloje nedalyvauja.

Išimtinai pažymėtini asmenys yra **Efania Urvina**, ištekėjusi už ruso. Gyvena Tomске, augina 3 vaikus ir aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. **Tatijana Petrovskaja**, caro laikų tremtinių

ainė, gyvenanti Barnaule, kur jos pastangomis buvo įkurta Lietuvių bendruomenė-Kultūros draugija. **Svetlana Jarunlavičiūtė**, Rusijos Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė. Veikli, puikiai kalbanti lietuviškai, bet šiek tiek nusivylusi vietos lietuvių abejingumu ir susiskaldymu.

Lietuvių problemos

• Didžioji dauguma Sibire ir kitur Rusijoje pasilikusių lietuvių nepasižymi religingumu. Vietos dvasiškija pasigenda lietuvių dalyvavimo pamaldose ir parapijų veikloje. Didesni lietuvių centrai aprūpinti Lietuvoje išleistais Mišiolais ir penkiom kalbom (rusų, lenkų, vokiečių, lietuvių ir lotynų) mišių eigos knygelėm.

• Pagrindinės nutolimo nuo Bažnyčios priežastys yra gyventojų išsisklaidymas, dideli atstumai nuo bažnyčių, mišrios šeimos ir svarbiausia - nėra lietuvių kunigų, kurie juos dažniau aplankytų ir padėtų susipažinti bei susiorganizuoti.

• Kiekvienoje vietovėje lietuviai prašo, kad juos aplankytų lietuvis kunigas bent porą kartų į metus. Taip pat prašo lietuviškos spaudos, vaizdajuosčių apie lietuvių iškilmes, minėjimus, šventes. Tas juos paskatintų dažniau susirinkti ir palaikyti lietuviškas - katalikiškas tradicijas.

• Rusijos ir Kazachstano vyskupai bei Sibire dirbantys kunigai pastebėjo, kad lietuvių yra visur, nuo Murmansko iki Vladivostoko, bet jiems reikalinga tautinė ir religinė pagalba.